

Kyrkohandboksrevision

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I

Beslut

Uppdrag

Organisation

2006

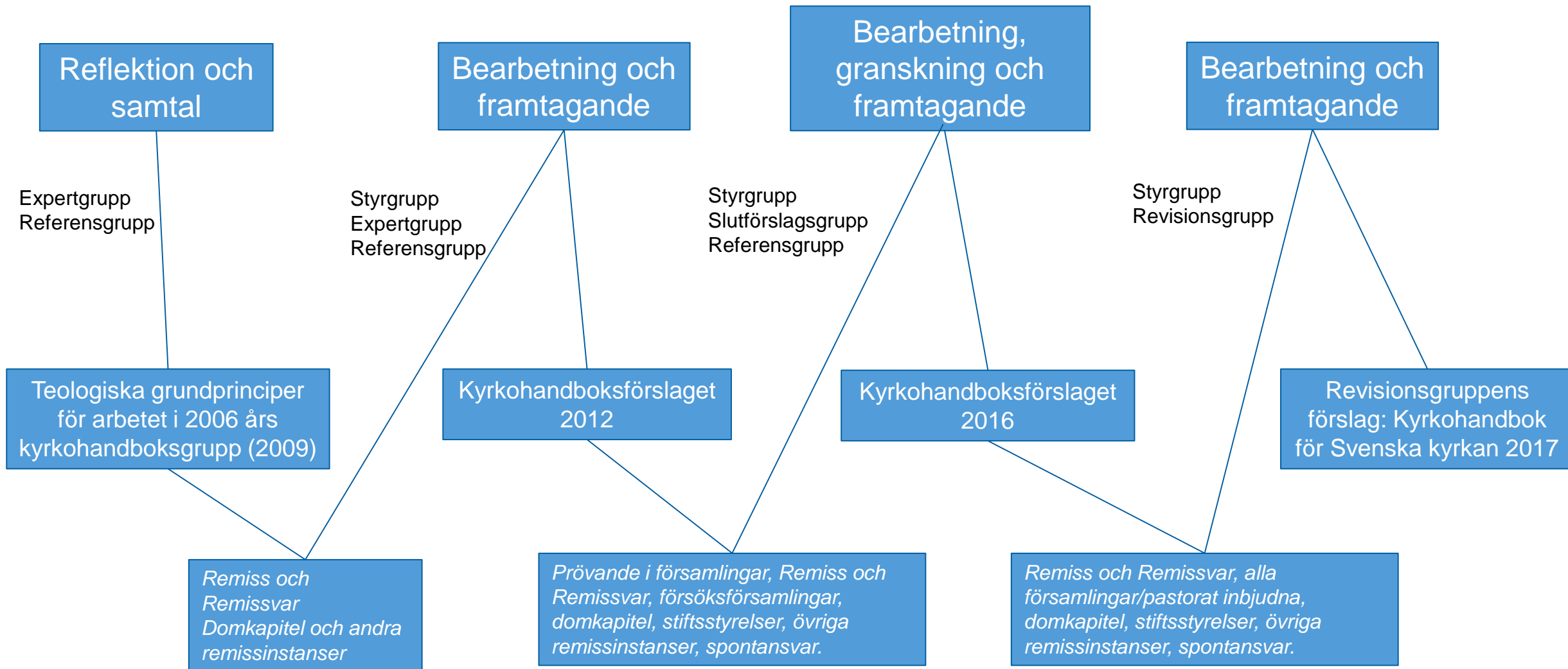
2010

2012

2014

2016

2017

Beslut

Uppdrag

Kyrkostyrelsen beslutade den 19 april 2006 om fortsatt arbete med översyn av Den svenska kyrkohandboken.

- Erfarenheterna från 2000 års förslag till kyrkohandbok och remissvar skulle tas tillvara.

Kyrkostyrelsen beslutade att tre uppgifter kvarstod från kyrkohandboksöversynen 1997-2000:

- En anpassning till Bibel 2000.
- Kyrkorättslig och anvisningsmässig anpassning till kyrkoordningen
- Bearbetning av liturgiska formuleringar för att finna ett mer inkluderande språkbruk

Kyrkostyrelsen underströk ”att 1986 års kyrkohandbok i huvudsak fungerar väl” och att det alltjämt är fråga om en översyn, inte revision.

I det första stegets grundläggande teologiska och pastoral reflektion skulle bland annat följande behandlas.

- Vad det innebär att fira en gudstjänst som återspeglar Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära i en tid präglad av lokal gestaltning och stor alternativrikedom,
- Vad det innebär att i den situationen fastställa en gemensam kyrkohandbok, samt
- Vad det innebär att säkerställa ett igenkännande från söndag till söndag i den lokala församlingen och geografiskt över landet från kyrka till kyrka.

Beslut

Guds vägar, Kyrkomöte 2001

Framtagande av kompletterande gudstjänstmusik, Kyrkomöte 2001

Beslut om samkönade vigsel, Kyrkomöte 2009

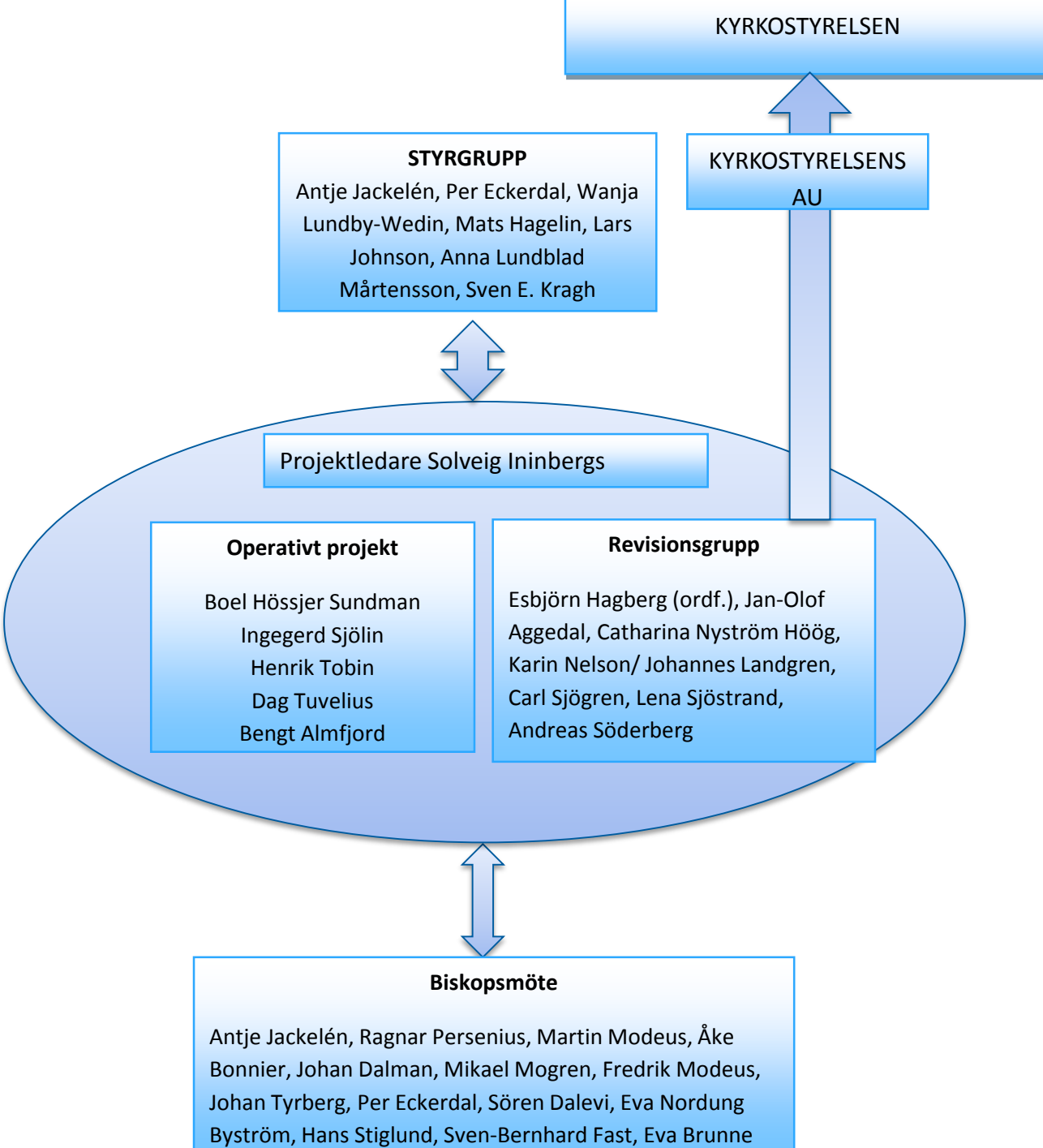
Kyrkostyrelsen 8 december 2009 beslutade om en mer genomgripande revision.

- ”Det grundläggande problemet är att församlingarna, i sin ambition att fira gudstjänst som fungerar väl i vår tid, allt oftare avviker från gällande handbok. Detta problem framhålls också i kyrkostyrelsens direktiv, men situationen bedöms blivit alltmer prekär.”
- Kyrkostyrelsen beslutade att genomföra en mer genomgripande revision av Den svenska kyrkohandboken, samt att den skulle föregås av försöksordningar för huvudgudstjänsten och att de kyrkliga handlingarna skulle inkluderas i försöksverksamheten.

Barnkonsekvensanalys, Kyrkomöte 2012

Exempel på beslut och dokument som revisionen relaterat till

- BEM, Baptist Eucharist Ministry, Dop Nattvard Ämbete, 1982, Svenska kyrkans svar på BEM, 1985
- Ekumeniska överläggningar, kontinuerligt
- Konfirmandriktlinjer, 2007
- En flerspråkig kyrka, 2010
- Tystnadsplikt, Kyrkomöte 2011
- Strukturförändringen, Kyrkomöte 2012, genomfört 2014
- Biskopsbrev
 - Begravning, 2006
 - Dop, 2011
 - De kyrkliga handlingar i mångreligiös kontext, 2012
 - Miljö, 2014
 - Diakoni, 2015

Organisation för kyrkohandboksrevisionen från våren 2016

Revisionsgrupp

Revisionsgruppen är tillsatt av styrgruppen utifrån kyrkostyrelsebeslut den 1 mars 2016: med uppdrag att utifrån

- det reviderade förslaget 2016 och
- remissutfallet 2016

överlämna förslag till kyrkohandbok del I till kyrkostyrelsen, via kyrkostyrelsens arbetsutskott.

Revisionsgruppen består av sex ledamöter samt en ordförande:

Esbjörn Hagberg (ordf.), Jan-Olof Aggedal, Catharina

Nyström Höög, Karin Nelson till december, Johannes Landgren från december, Carl Sjögren, Lena Sjöstrand och Andreas Söderberg.

Revisionens förutsättningar

SAMLING

Klockringning	Kristusrop 1
Psalm	Kristusrop 2
Inledning treenighetens namn	Kristusrop 3
Inledningsord 1	Kristusrop 4
Inledningsord 2	Kristusrop 5
Inledningsord 3	Kristusrop 6
Inledningsord 4	Kristusrop 7
Inledningsord 5	Lovsången 1
Inledningsord 6	Lovsången 4
Inledningsord 7	Lovsången 5
Inledningsord 8	Lovsången 6
Inledningsord 9	Lovsången 7
Inledningsord 10	Lovsången 8
Inledningsord 11	Lovsången 9
Inledningsord 12	Lovsången 10
Inledningsord 13	Dagens bön
Inledningsord 14	
Inledningsord 15	
Bön om förlåtelse 1	
Bön om förlåtelse 2	
Bön om förlåtelse 3	
Bön om förlåtelse 4	
Bön om förlåtelse 5	
Bön om förlåtelse 6	
Bön om förlåtelse 7	
Bön om förlåtelse 8	
Förlåtelseord 1	
Förlåtelseord 2	
Förlåtelseord 3	
Förlåtelseord 4	
Löftesord 1	
Löftesord 2	
Löftesord 3	
Löftesord 4	
Tackbön 1	
Tackbön 2	
Tackbön 3	
Tackbön 4	
Överlåtelsebön 1	
Överlåtelsebön 2	
Överlåtelsebön 3	

ORDET

Gammaltestamentlig läsning
Psaltarpsalm
Epistelläsning
Psalm
Evangelium
Hallelujarop
Predikan
Trosbekännelse introduktion
Apostoliska trosbekännelsen
Nicenska trosbekännelsen
Bön för döpta m.fl.
Psalm
Kollekt anvisningar
Anvisning Bön om förlåtelse
Förbön, struktur
Förbön, teologiskt perspektiv
Församlingssvar
Bön om förlåtelse
Doppåminnelse
Bön för döpta m.fl.
Förbön 1
Förbön 2
Förbön 3
Förbön 4
Förbön 5
Förbön 6
Förbön 7
Förbön 8
Förbön 9
Herrens bön

MÅLTIDEN

Psalm
Lovsägelsen inledning 1
Lovsägelsen inledning 2
Prefationen
Advent
Jul
Trettondagstiden
Fastan/Passionstiden 1
Fastan/Passionstiden 2
Påsk
Kristi himmelfärds dag
Pingst
Trefaldighetstiden 1
Trefaldighetstiden 2
Kyrkoårets slut
Mariadagar
Allmän 1
Allmän 2
Allmän 3
Allmän 4
Prefationens avslutning 1
Prefationens avslutning 2
(Prefationens avslutning 3/ khbf12)
Lovsägelsen E 1
Lovsägelsen E 2
Helig 1
Helig 2
Helig 3
Helig 4
Nattvardsbön anvisningar
Nattvardsbön 1
Nattvardsbön 2
Nattvardsbön 3
Nattvardsbön 4
Nattvardsbön 5
Nattvardsbön 6
Nattvardsbön 7
Nattvardsbön 8
Nattvardsbön 9
Nattvardsbön 10
Nattvardsbön 11
Nattvardsbön 12
Nattvardsbön 13

Herrens bön
Brödsbrytelsen
Fridshälsningen
O Guds lamm
O Guds lamm 1
O Guds lamm 2
O Guds lamm 3
O Guds lamm 4
O Guds lamm 5
O Guds lamm 6
Kommunionen
Advent
Jul och trettondedagstiden
Fastan
Fastan/Passionstiden
Påsk 1
Påsk 2
Pingst
Trefaldighetstiden 1
Trefaldighetstiden 2
Vid kyrkoårets slut
Allmän 1
Allmän 2
Allmän 3
Allmän 4

SÄNDNING

Lovprisning 1
Lovprisning 2
Lovprisning 3
Lovprisning 4
Välsignelsen 1
Välsignelsen 2
Sändningsord
Sändningsord
Sändningsord
Psalm och/eller avslutande musik

Kyrkohandboken 1986 fungerar väl

Teckenförklaring

Ursprung KHB 1986

Ursprung KHBF 2012

Ursprung KHBF 2016

Nytt i KHBF 2017

Lovsången

	2017	2016	2012	1986
Lovsången 1 Gudstjänstmusik A				
Lovsången 2 Gudstjänstmusik A				
Lovsången 3 Gudstjänstmusik A				
Lovsången 4 Gudstjänstmusik A				
Lovsången 5 Gudstjänstmusik A				
Lovsången 6 Gudstjänstmusik A				
Lovsången 7 Gudstjänstmusik B				
Lovsången 8 Gudstjänstmusik C				
Lovsången 9 Gudstjänstmusik D				
Lovsången 10 Gudstjänstmusik E				

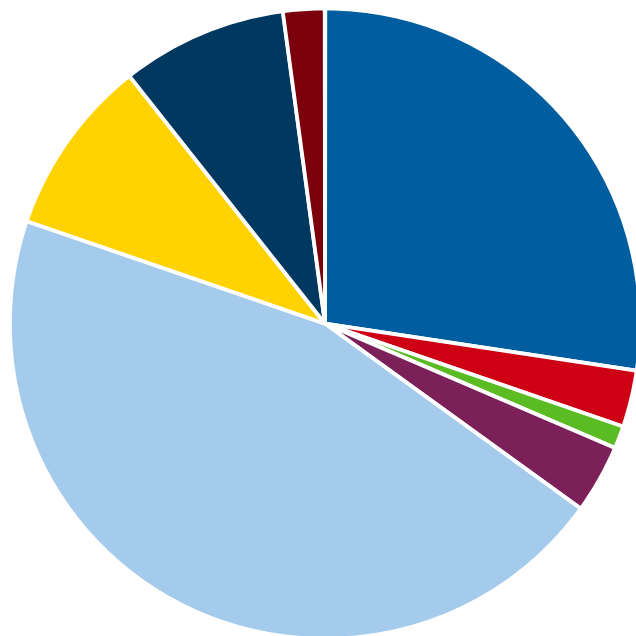
En gemensam kyrkohandbok

- Stor alternativriktedom och lokal gestaltning
 - Fakultativa moment
 - Fasta moment med alternativ som utgör en mångfald
- Igenkännande lokalt och i Svenska kyrkan som helhet
 - Struktur
 - Kyrkoår

Gudstjänstens struktur

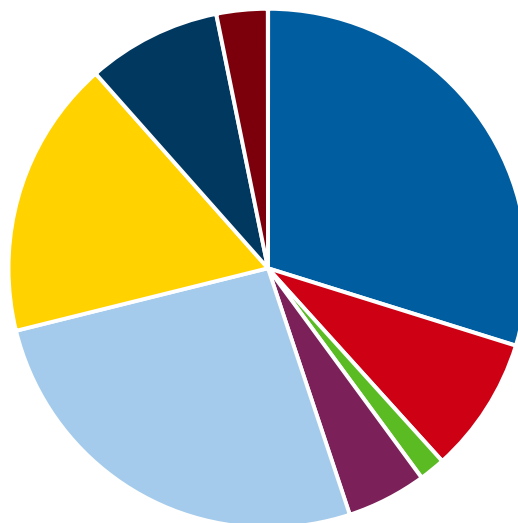
Kyrkohandbok 1986						Förslag till kyrkohandbok 2017
Högmässa	Söndagsmässa	Familjemässa	Högmässa gudstjänst	Söndags gudstjänst	Familje gudstjänst	Den allmänna gudstjänsten Högmässa, Mässa/Gudstjänst
Inledning	Inledning	Inledning	Inledning	Inledning	Inledning	Samling
Ordet	Ordet	Ordet	Ordet	Ordet	Ordet	Ordet
Måltiden	Måltiden	Måltiden				Måltiden
Avslutning	Avslutning	Avslutning	Avslutning	Avslutning	Avslutning	Sändning

1990

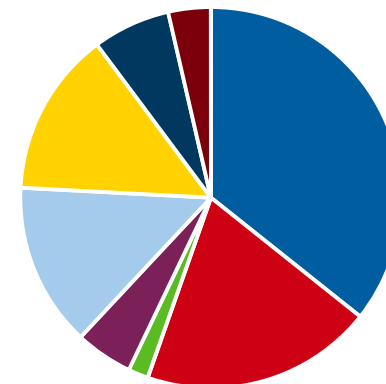
157 687
huvudgudstjänster

2002

120518
huvudgudstjänster

2014

91920
huvudgudstjänster

- Högmässa
- Söndagsmessa
- Familjemässa
- Temamässa, huvudgudstjänst
- Högmässogudstjänst
- Söndagsgudstjänst
- Familjegudstjänst
- Temagudstjänst, huvudgudstjänst

Kyrkohandbok 1986

Högmässa Söndagsmässa Familjemässa

Psalm

Lovsägelsens inledning /2

Lovsägelsens fortsättning /13

Helig

Nattvardsbön /8

Herrens bön /2

Brödsbrytelsen

Herrens frid

O Guds lamm/1

Kommunion

Tackbön/14

Förslag till kyrkohandbok 2017

Högmässa/Mässa
Måltiden

Psalm

Lovsägelsens inledning /4

Prefationens inledning /2

Prefationens fortsättning 15 + 2 i gudstjänstmusik E+ Vigsel+ Begravning

Prefationens avslutning/2

Helig/4

Nattvardsbön /13

Herrens bön

Brödsbrytelsen

Herrens frid

O Guds lamm/4

Kommunion

Tackbön /14

Helig

Helig 1

Oförändrad från kyrkohandboken 1986

Gudstjänstmusik A/ 4,
Gudstjänstmusik B/1

F: Helig, helig, helig, Herre
Gud Sebaot.

Himlarna och jorden är fulla
av din härlighet.

Hosianna i höjden
(,hosianna i höjden).

Välsignad vare han som
kommer, i Herrens namn.

Hosianna i höjden
(,hosianna i höjden).

Helig 2

Gudstjänstmusik C/ 1989

F: Helig, helig, helig, Herre
Gud allsmäktig.

Hela jorden är full av din
härlighet.

Ära åt Gud i höjden.

Helig, helig, helig, Herre
Gud allsmäktig.

Välsignad är han som
kommer.

Ära åt Gud i höjden.

Helig 3

Gudstjänstmusik D/2011

F: Änglarna i himlen sjunger
helig!

Vi får sjunga med i deras
sång!

Jord och himmel, allting
som du skapat
sjunger samma lovsång.

Helig, du är helig.

Stor och underbar, du är vår
Gud.

Helig, du är helig. Äran
tillhör dig i evighet!

Helig 4

Gudstjänstmusik E/1984

F: Du är helig, du är hel. Du
är alltid mycket mer

än vi nånsin kan förstå, du
är nära ändå.

Välsignad vare du, som
kommer hit just nu,
välsignande vår jord, blir till
bröd på vårt bord.

Du är helig, du är helhet, du
är närhet, hela kosmos lovar
dig!

Hosianna, hosianna,
hosianna, hosianna, vår
Gud.

Helig D

F Äng-lar - na i him - len sjung - er he - lig!
Vi får sjung - a med i de - ras
sång! Jord och him - mel, all - ting som du
ska - pat sjung - er sam - ma lov - sång.
He - lig, du är he - lig.
Stor och un - der - bar, du är vår Gud.
He - lig, du är he - lig.
Ä - ran till - hör dig i e - vig - het!

Nattvardsböner – exempel på förändringar

- Förstärkt epikles, åkallan av den Heliga Anden, i Nattvardsbönerna 3 (2017) 4 (2016),7,8 och 12(2017),13(2016/2017).
- Doxologi, lovprisning av Guds ära, har stärkts i Nattvardsbön 2 (2016) ,10 (2016),11 (2016),13 (2016).
- Språklig bearbetning t.ex. Nattvardsbön 1(2017) 3 och 7(2016)
- Parentes (Herre) borttaget i Nattvardsbön 3,11(2017)
- Alla nattvardsböner som inte direkt leder över till Herrens bön avslutas med församlingens Amen.(2016)
- Fakultativa ord: Stort är trons mysterium (2017)

Kyrkoår

- **SAMLING**

- Introitus
- Inledning - text eller bön hämtad från evangelieboken.
- Inledningsord 13 (För jul, särskilt julotta)
- Inledningsord 14 (För passionstid och Långfredagsgudstjänst)
- Kristusrop/ Gudstjänstmusik A
- Lovsången/ Gudstjänstmusik A
- Dagens bön

- **ORDET**

- Gammaltestamentlig läsning
- Psaltarpsalm
- Epistel
- Evangelium

- Förbön 8 (under Fastan)
- Förbön 9 (under Fastan)

- **MÅLTIDEN**

- Lovsägelsen/Gudstjänstmusik A,B,C
- Helig/Gudstjänstmusik A
- O Guds lamm/ Gudstjänstmusik A
- Bön efter kommunion

- **SÄNDNING**

- Lovprisning/ Gudstjänstmusik A

Anpassning till Bibel 2000
Kristologi
Treenighet
Ett mer inkluderande språk

Anpassning till Bibel 2000

Kristologi

Treenighet

Stärkt bibelanknytning och ändring efter Bibel 2000 - exempel

Samling

- Bibelord som inledningsord (2016)
- Introitus som inledningsord (2016)
- Möjlighet till förkunnelse inför Bön om förlåtelse och Förlåtelseord. (2016)
- Inledningsord 2,13,14 – ändring 2012 utifrån Bibel 2000
- Bön om förlåtelse 5 – ändring 2012 utifrån Bibel 2000
- Lovsången 1,2,3 – ändring 2012 utifrån Bibel 2000

Ordet

- Avslutning efter gammaltestamentlig text eller epistel:
 - L: Så lyder Guds/Herrens ord.
 - F: Gud, vi tackar dig.eller
 - L: Så lyder Bibelns ord.
 - F: Gud, gör ditt ord levande bland oss. (2017)
- Förbön 8,9 – ändring 2012 utifrån Bibel 2000

Måltiden

- Prefation för
 - Trettondagstiden (2012, 2016, 2017),
 - Fastan/Passionstiden 2 (2012, 2016),
 - Kristi himmelfärds dag (2017)
 - Mariadagar (2016) – förstärkt bibelanknytning
- Instiftelseorden – ändring 2012 utifrån Bibel 2000
- Brödsbrytelsen alternativ 2 ny 2012 , ändrad 2016 och följer Bibel 2000

Sändning

- Välsignelsen (alternativ 2) – följer Bibel 2000 (2012)

Bibel 2000

Kyrkohandboksförslaget 2017	Kyrkohandboken 1986	Bibel 2000
Inledningsord ^②	Långfredagsgudstjänst/Botpsalm	Psalm 130
P/L Ur djupen ropar jag till dig, Herre.	P: Ur djupen ropar jag till dig, Herre.	Ur djupen ropar jag till dig, Herre.
F: Herre, hör mitt rop, lyssna när jag bönfaller dig!	F: Herre, hör min röst, låt dina öron akta på mina böners ljud.	2 Herre, hör mitt rop, lyssna när jag bönfaller dig!
P/L: Om du lade synden på minnet, Herre, vem kunde då bestå?	P: Om du, Herre, vill tillräkna missgärningar, Herre, vem kan då bestå?	3 Om du lade synden på minnet, Herre, vem kunde då bestå?
F: Men hos dig finns förlåtelse, och därför fruktar man dig.	F: Dock, hos dig är ju förlåtelse, på det att man må frukta dig.	4 Men hos dig finns förlåtelse, och därför fruktar man dig.

Bibel 2000

Kyrkohandboksförslaget 2017	Kyrkohandboken 1986	Bibel 2000 1 Kor 11: 23-25
<p>Den natt då han blev förrådd tog han ett bröd, tackade, bröt det och gav åt lärjungarna och sade: Tag och ät. Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta till min åminnelse. Likaså tog han <i>bägaren</i>, tackade och gav åt lärjungarna och sade: Drick av den alla. Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod, som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse. Så ofta ni dricker av den, gör det till min åminnelse.</p>	<p>Den natt då han blev förrådd tog han ett bröd, tackade, bröt det och gav åt lärjungarna och sade: Tag och ät. Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta <i>till min åminnelse</i>. Likaså tog han <i>kalken</i>, tackade och gav åt lärjungarna och sade: Drick av den alla. Denna <i>kalk</i> är det nya förbundet genom mitt blod, som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse. Så ofta ni dricker av den, gör det <i>till min åminnelse</i>.</p>	<p>Den natten då herren Jesus blev förrådd tog han ett bröd, tackade Gud, bröt det och sade: ”Detta är min kropp som offras för er. Gör detta <i>till minne av mig</i>.” Likaså tog han <i>bägaren</i> efter måltiden och sade: ”Denna <i>bägare</i> är det nya förbundet genom mitt blod. Var gång ni dricker av den, gör det <i>till minne av mig</i>.”</p>

Kristologiskt perspektiv förstärkt –exempel

- Samling

- » Bön om förlåtelse 6, 7 (2016)
- » Löftesord 1 och Tackbön 2 (2016)
- » Överlåtelsebön 1, tillbaka till 1986:s formulering (2016)
- » Kristusrop/Kyrie 5: Gudstjänstmusik C - två Kristusrop/(2016)
- » Kristusrop/Kyrie 7: Gudstjänstmusik E – ny (2016)

- Måltiden

- Prefation för Trettondagstiden (2016/2017), Fastan/Passionstiden (2016), Kristi himmelfärds dag (ny 2017) Mariadagar (2016)
- Nattvardsbön 4 förstärkt kristologi (2016)
- Förstärkt försoningsperspektiv i O Guds lamm 5, Gudstjänstmusik D(2016)
- O Guds lamm 6, Gudstjänstmusik E (2016)

Kristologiskt perspektiv förstärkt –exempel

O Guds Lamm serie E,
2012:

*O Guds Lamm,
uppståndelsens ljus, kom
till oss här.*

*O Guds Lamm, befrielsens
kraft, kom till oss här.*

*O Guds Lamm, du eviga
hopp, ge oss din frid.*

P/L Kris-tus, du Guds Lamm, som bort-ta-ger värl-dens
synd, *F* Kris-tus, du Guds Lamm, som
bort-ta-ger värl-dens synd, *P/L* ge oss ditt hopp,
ge oss din frid här vid vårt bord i din kär-lek,
F ge oss ditt hopp, ge oss din frid
här vid vårt bord i din kär-lek.

Huvudvolym
s.386

Treenigheten

Kyrkohandboksförslaget 2017	Kyrkohandboksförslaget 2016	Kyrkohandboksförslaget 2012
Lovsången 7	Lovsången 6	Lovsången 6
Lovad vare Fadern, lovad vare vår Skapare... Lovad vare Sonen, lovad vare vår Räddare... Lovad vare Anden, lovad vare vår Tröstare...	Lovad vare Fadern , lovad vare vår Skapare... Lovad vare Jesus, lovad vare vår Räddare... Lovad vare Anden, lovad vare vår Tröstare...	Lovad vare Gud, lovad vare vår Skapare... Lovad vare Jesus, lovad vare vår Räddare... Lovad vare Anden, lovad vare vår Tröstare...

Ett mer inkluderande språkbruk

Teologiska grundprinciper för inkluderande språkbruk

1. Det grundläggande kriteriet för strävan till inkluderande språk bör vara teologiskt. Språket ska stå i kontinuitet med Bibel och tradition och uttrycka den kristna tron på Guds treenighet, inkarnationen och uppenbarelserna i Jesus Kristus.
2. Det verbala språket används, liksom musiken, alltid i ett rituellt sammanhang av rum, personer, händelser och symboler, som måste gestaltas på ett befriande sätt i relation till ord och musik om gudstjänsten ska fungera inkluderande. Detta arbete är en del av den lokala gudstjänstfirande församlingens ansvar.
3. Ändringar i ord och musik bör genomföras med varsamhet och med omtanken om den gudstjänstfirande församlingen i centrum. Förändringar genomförs bäst som förslag och alternativriktning, som ger möjlighet att pröva vad som är hållbart i längden. Restriktioner och förbud bör i möjligaste mån undvikas.
4. Särskild hänsyn bör tas till det förhållande att orden för Gud i kristna kyrkor både historiskt och över världen dominerats av maskulint språk. Samtidigt som Svenska kyrkan knyter an till detta språkbruk kan kyrkan ekumeniskt också bidra genom att visa på hur samma tro både i Bibel och i tradition också har uttryckts med andra ord, liksom hur det kan ske idag. Gamla och nya uttryck bör ställas sida vid sida för att komplettera och brytas mot varandra.

Teologiska grundprinciper för inkluderande språkbruk

5. Det verbala språket bör granskas kritiskt ur ett maktperspektiv i fråga om kön, men också i fråga om ojämlikhet relaterad till exempelvis sexualitet, klass, fysisk och mental förmåga eller etnicitet.
6. Ord och bilder bör väljas på ett sätt som synliggör både kvinnor och män.
7. Enbart maskulint genus bör undvikas när både män och kvinnor åsyftas.
8. Det finns i många sammanhang goda skäl att använda ord som Herre och Fader för Gud. Slentrianmässigt och oreflekterat val av maskulint språkbruk bör däremot undvikas.
9. Handboken bör erbjuda goda variationer och komplement där Gud omtalas och tilltalas med feminint genus.
10. Ord som framhäver Guds övermakt bör medvetet kompletteras med ord som uttrycker Gud som befriare och i solidaritet med svaga och förtryckta. Likaså bör uttryck för Guds makt som ger associationer till kvinnors makt eftersträvas som alternativ och komplement.
11. Oreflekterad användning av könsbestämda schabloner av typen ”stark fadershand” eller ”öm modersblick” bör undvikas.

Inkluderande språkbruk

- Revisionsgruppen:
- Skillnad mellan "mångfald" och "många alternativ". Mångfald kan till exempel handla om kyrkoåret eller barnperspektiv.
- För moment med flera alternativ ska de fånga en mångfald innehållsligt och/eller stilistiskt.

Inkluderande språkbruk

Tackbön 1

Oförändrad från
kyrkohandboken 1986

F: Gud, vår Fader,
tack för att vägen till dig
alltid är öppen genom
Jesus Kristus.

Hjälp oss att leva i din
förlåtelse.

Stärk vår tro, öka vårt
hopp

och uppliva vår kärlek.

Amen.

Tackbön 2

Ny i kyrkohandboksförslaget
2012/ I Jesu namn tillagt i
kyrkohandboksförslaget
2016

F: Tack, Gud, för att du
möter oss med förlåtelse
och ger oss kraft att leva.

I Jesu namn.

Amen.

Tackbön 3

Ny i kyrkohandboksförslaget
12

Ändrad i
kyrkohandboksförslaget från
ryms till bärs. I Jesu namn
tillagt i
kyrkohandboksförslaget 2016

F: O Gud, tack för att allt
bärs av din kärlek,
för att du på nytt ger liv och
mod att växa
och låter din barmhärtighet
bo i oss.

I Jesu namn.

Amen.

Tackbön 4

Oförändrad från
kyrkohandboken 1986

F: Käre Fader i himmelen,
vi tackar dig för syndernas
förlåtelse

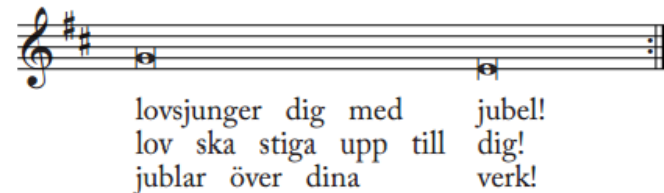
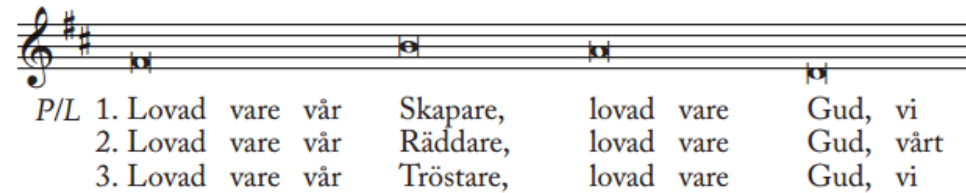
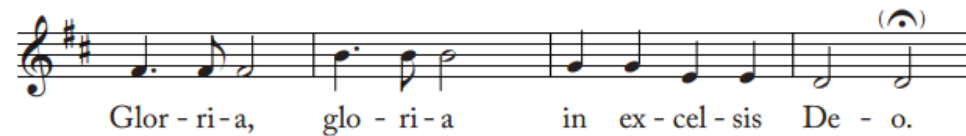
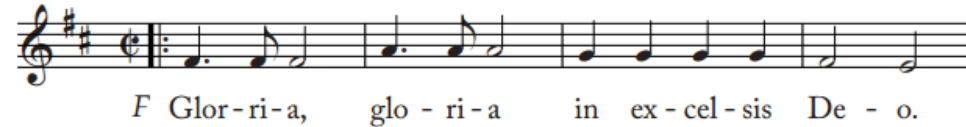
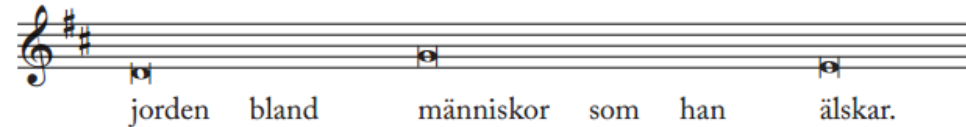
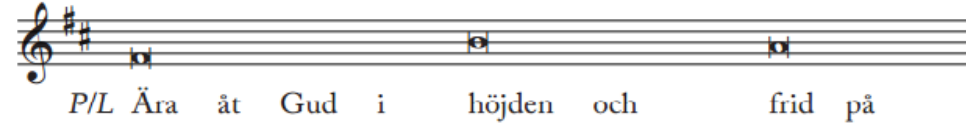
genom Jesus Kristus, vår
Herre.

Amen.

Inkluderande språkbruk

Kyrkohandboksförslaget 2017	Kyrkohandboksförslaget 2016	Kyrkohandboksförslaget 2012
Inledningsord 9	Inledningsord 11	Inledningsord 11
Guds kärlek rymmer hela vårt liv, gemenskap och ensamhet, smärta och glädje, styrka och utsatthet.	Guds kärlek rymmer hela vårt liv, (vår ensamhet, smärta och utsatthet).	Guds kärlek rymmer hela vårt liv, (vår ensamhet, smärta och utsatthet).
Gud omsluter oss på alla sidor och känner oss vid namn.	Gud omsluter oss på alla sidor och känner oss vid namn.	Gud omsluter oss på alla sidor och känner oss vid namn.
Gud är nära med nåd och barmhärtighet genom Jesus Kristus.	Gud är nära med nåd och barmhärtighet genom Jesus Kristus.	Gud är nära med nåd och barmhärtighet genom Jesus Kristus.
Låt oss be (och bekänna):	Låt oss be (och bekänna):	Låt oss be (och bekänna):

Lovsång 8 Gudstjänstmusik C

Kristi världsvida kyrka

Guds vägar

Kristi världsvida kyrka

I den världsvida kyrkan

- Ett gemensamt grundläggande handlingsmönster, Ordo
 - att detta ska kännas igen (t.ex. uttryckt i Kyrkornas Världsråd - Faith and Order)
- Ekumeniska konsultationer och samverkan återkommande (t.ex. 2009, 2012, 2013, 2016)
 - Fanns som utgångspunkt i samråds- och reflektionsfasen
 - Lyssna in andras berättelse om sig själva, fördjupa sin egen självförståelse
- Ekumeniska dokument, Svenska kyrkans svar

Från den världsvida kyrkan- exempel

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och delar den kristna bekännelsen och lovsången till en treenig Gud.

- Kristi världsvida kyrka används i
 - Inledningen till trosbekännelsen i den allmänna gudstjänsten, påsknattsmässa, dopgudstjänst, konfirmationsgudstjänst.
 - Dopfråga
 - Konfirmationsfråga
- Kyrkans förbön:
 - Gud vill upprätta sitt rike av nåd och barmhärtighet, av rätt, rättfärdighet och rättvisa. Förbörens utgångspunkt är att kyrkan är sänd att delta i detta uppdrag.
- Förbönsrop, 31 oktober 2016 i Lund, arameiskt Kyrie.
- Gudstjänstmusik C – ekumeniskt material
- Bön vid doppåminnelse i påsknattsmässa

Allmänna kyrkliga benämningar på momenten i Den allmänna gudstjänsten:

- Kyrie
- Gloria
- Laudamus
- Credo
- Offertorium
- Sursum corda
- Prefationen
- Sanctus
- Pater Noster
- Fractio
- Pax
- Agnes Dei
- Communio
- Benedicamus

Församlingssvar 4

Sjunges långsamt. Kan sjungas fram till repricecknet eller som en helhet.

Mo - ran e - th - ra ha ma' lain.
Ky - ri - e e - le - i - son, ky - ri - e e - le - i - son,

*Kan sluta här.
Fine*

Mo - ran e - th - ra ha ma' lain.
ky - ri - e e - le - i - son, ky - ri - e e - lei - son.

Mo - ran e - th - ra ha ma' lain.
Ky - ri - e e - le - i - son, ky - ri - e e - le - i - son,

Mo - ran e - th - ra ha ma' lain.
ky - ri - e e - le - i - son, ky - ri - e e - lei - son.

Mo - ran e - th - ra ha ma' lain.
Ky - ri - e e - le - i - son, ky - ri - e e - le - i - son,

D.C. al Fine

Mo - ran e - th - ra ha ma' lain.
ky - ri - e e - le - i - son, ky - ri - e e - lei - son.

(Svensk text: Herre, förbarma dig över oss.)

Huvudvolym
s.398

Guds vägar, kyrkomöte 2001

Guds vägar – Kristendom/Judendom

Inledningsord 2 Kyrkohandboksförslaget 2017	Långfredagsgudstjänst/Botpsalm Kyrkohandboken 1986	Psaltarpsalm 130 Bibel 2000
F: Jag längtar efter Herren mer än väktarna efter morgonen, ja, mer än väktarna efter morgonen.	F: Min själ väntar efter Herren mer än väktarna efter morgonen, ja, mer än väktarna efter morgonen.	6 Jag längtar efter Herren mer än väktarna efter morgonen, än väktarna efter morgonen.
P/L: Hoppas på Herren, hos honom finns nåd och makten att befria.	P: Hoppas på Herren, ty hos Herren är nåd och mycken förlossning är hos honom.	7 Hoppas på Herren, Israel, ty hos Herren finns nåd och makten att befria.
F: Han skall befria sitt folk från alla synder.	F: Och han skall förlossa sitt folk från alla dess missgärningar.	8 Han skall befria Israel från alla synder.

Improperierna

Mitt folk, mitt folk, vad har jag gjort mot dig?
Och varmed har jag betungat dig?
Svara mig.

Jag förde dig upp ur Egyptens land:
Du har rest korset åt din Frälsare.

Helige herre Gud. Helige Herre Gud.
Helige, starke Gud. Helige starke Gud,
Helige Odödlige, förbarma dig över oss.
Helige Odödlige, förbarma dig över oss.

Jag förde ju dig genom öknen i fyrtio år.
Med manna mättade jag dig.
Jag förde dig in i det bördiga landet:
Du har rest korset åt din Frälsare.
Helige herre Gud. ...

Vad mer borde jag ha gjort för dig och gjorde det icke?
Jag planterade dig såsom ett ädelt vinträd,
Och du har blivit mig alltför bitter.
Ty ättika gav du mig att dricka,
Och med ett spjut stack du upp din Frälsares sida.
Helige herre Gud....

Jag öppnade havet framför dig:
Du öppnade med spjutet min sida.
Mitt folk, mitt folk, vad har jag gjort mot dig?
Och varmed har jag betungat dig?
Svara mig:

Jag gav dig att dricka vatten ur klippan:
Du gav mig att dricka galla och ättika.
Mitt folk, mitt folk ...

Jag satte i din hand konungaspiran:
Du satte på mitt huvud törnekronan
Mitt folk, mitt folk ...

Jag upphöjde dig till storhet och ära:
Du upphängde mig till smälek på korset.
Mitt folk, mitt folk ...

Ja, med evig kärlek har jag älskat dig:
Du har rest korset åt din frälsare.
Mitt folk, mitt folk ...

Huvudmusik:
Gudstjänstmusik A

Kompletterande musik:
Gudstjänstmusik B-E

Den liturgiska musiken - exempel

- Musikens organisering.
 - Istället för musikserie (2012) används "Gudstjänstmusik"
 - Gudstjänstmusik A till E
 - Huvudmusik: Gudstjänstmusik A med kyrkoårsalternativ
 - Kompletterande musik: Gudstjänstmusik B-E
 - Övriga sjungna moment
 - De kyrkliga handlingarna:
 - Dop, vigsel och begravning: sjungna förböner
 - Vigsel och begravning: Lovsägelsen/Sursum corda och Prefationen
- Notering; läsbarhet, lämplig tonart och tonhöjd
 - Noter utan skaft för liturgen i bl.a. Gudstjänstmusik A och C
 - Noter med skaft för församlingssången i Gudstjänstmusik A till E
 - Responsoriala satserna är tänkta för att främja delaktighet, exempelvis ur barnperspektiv.

Den liturgiska musiken – skaftlös/blandad notation

Gudstjänstmusik A

P/L Upp - lyft e - ra hjär - tan till Gud.
F Vi upp - lyf - ter vå - ra hjär - tan.
P/L (Låt oss) Tac - ka Gud, vår Her - re.
F Al - le - na Gud är värd vårt tack och lov.

Lovsägelsens inledning 2: A2

P/L Öpp - na e - ra hjär - tan för Gud.
F Vi öpp - nar vå - ra hjär - tan.
P/L Låt vårt tack till Gud ström - ma fram.
F Li - vets Gud är värd vårt tack och lov.

Den liturgiska musiken - exempel

Lovsånger

- Förtydligande kring fyra lovpsalmer som Laudamus
- Missa de angelis – bearbetad med växelsång i A (2016)
- Gloria från 1200-talet i A (2016)
- Gloria för fastetiden (2017)

• Bearbetningar

- Gudstjänstmusik A
- Gudstjänstmusik B
- Gudstjänstmusik C
- Gudstjänstmusik D
- Gudstjänstmusik E

- Melodi, harmonik och rytmik – genomgång i alla satser (2016, 2017)
- Ackordanalys - ett alternativt noteringssätt
 - Genomgång i alla satser
- Annan musik till kyrkohandbokens texter

LOVSÄGELSENS INLEDNING

Advent

Lovsägelsens inledning 1: B1
 Lovsägelsens inledning 2: B2

2011

Gm Gm7 C/G C9 C/G Gmadd9 Gmadd9/F Eb Eb Gm/D Gm/D

Gm sus4 add9 Eb add11

P/L Upp-lyft e - ra hjär - tan till Gud. F Vi upp - lyf - ter vå - ra
 Öpp-na e - ra hjär - tan för Gud. Vi öpp - nar vå - ra

D7 Gm D7/A Gm/Bb C C9 C Gmadd9

hjär - tan. P/L (Låt oss) Tac - ka Gud vår Her - re.
 hjär - tan. Låt vårt tack till Gud ström - ma fram.

Gm/F Eb Eb Gm/D Gm sus4 add9 Gm/D Gm/D D7 Gm

F Al - le - na Gud är värd vårt tack och lov.
 Li - vets Gud är värd vårt tack och lov.

GUDSTJÄNSMUSIK B

LITURGISK MUSIK – SAMLING

2017

- Inledningsord 13 (julottan). Ingen åtgärd vad beträffar remissynpunkt om notering.
 - Kristusrop 3: A6, melism över "förbarma". Beslut: Skall stå som det är i 2016! (Alltså: melism: "förbaaaarma dig" och inte "förbarma diiiiig").
 - Bearbetning Kristusrop 5, C-musiken. Beslut: Sista svaret "Herre förbarma dig", vid övergången till Gloria. Ist f Gm Dm ett andra "slut": Em7-5, A:
- Trefaldig möjlighet att sjunga Kristusrop 4:C1. Beslut: Konsekvent: 1 gg Herre/1 gg Kristus/1 gg Herre + grekiska texten på samma sätt! "Kan sjungas trefaldigt varvid varje textled *Herre förbarma dig/Kristus förbarma dig/Herre förbarma dig* sjungs en gång genomgående. Den grekiska texten *Kyrie eleison/Christe eleison/Kyrie eleison* kan sjungas på motsvarande sätt."
 - Lovsången ur Missa de angelis. Beslut: Skrivs in i anvisningarna att det är ett alternativ att sjunga Lovsången traditionellt, utan omkväde. "Kan sjungas utan återkommande omkväde varvid F och P/L sjunger Laudamus gemensamt."

LITURGISK MUSIK – SAMLING

2017

- Lovsången 4: Laudamus A6. Beslut: ackompanjemang och ackordsymboler tillförs (efter prövande av tre anonyma förslag).
- Lovsången 1: Laudamus A3 – Beslut anvisning: "Kan sjungas utan återkommande omkväde varvid F och P/L sjunger Laudamus gemensamt."

- Beslut om att tillföra ett Gloria i f-moll, som kan sjungas till Sv. Ps. Ära ske Gud som från sin tron, läggs in som Gloria A6. Anvisning tillförs även som förtydligar att andra psalmer kan sjungas som Laudamus.
- Beslut: Lovsången 6, taktarter. Ta bort taktartsbeteckningarna.
- Lovsången 8 (D-musiken). Kortad i 2016 jämfört med 2012. Beslut: Den kortare versionen i 2016 behålls.

Lovsången

Gudstjänstmusik D

P/L Ä - ran, ä - ran till - hör Gud,
vår ska - pa - re, fräl - sa - re, hjäl - pa - re.

Laudamus

F 1. Du som håll - ler u - ni - ver - sum i din hand,
2. Du som lev - de på vår jord och blev vår vän,
3. Du som bor i mig i var - je an - de - tag,

som har ska - pat jord och him - mel, hav och land, al - la män - ni - skor och
dog på kor - set, och blev le - van - de i - gen, det du gjor - de, det du
fyl - ler mig med mod och kraft när jag är svag, ta - lar till mig med en

djur och vår na - tur.
sa är vik - tigt än. Vi sjung - er glo - ri - a, glo - ri - a, glo - ri - a,
röst jag kan för - stå.

ä - ran är din! Glo - ri - a, glo - ri - a, glo - ri - a, ä - ran är din!

P/L Ä - ran, ä - ran till - hör Gud,
vår ska - pa - re, fräl - sa - re, hjäl - pa - re.

Lovsången 9: Laudamus D1

F 1. Du som håll - ler u - ni - ver - sum i din hand,
2. Du som lev - de på vår jord och blev vår vän,
3. Du som bor i mig i var - je an - de - tag,

som har ska - pat jord och him - mel, hav och land,
dog på kor - set men fick liv och le - ver än,
fyl - ler mig med mod och kraft när jag är svag,

vi sjung - er glo - ri - a, glo - ri - a, glo - ri - a,

ä - ran är din! Glo - ri - a, glo - ri - a,

glo - ri - a, ä - ran är din!

LITURGISK MUSIK – ORDET

2017

- Beslut att justera notation i Halleluja 2 utifrån bland annat de blandade taktarterna.
- Förbönen: Församlingssvar 1: d i alten i slutet ligger kvar (ej e).
- Förbönen: Församlingssvar 2: Nytt arrangemang tillfört för att lösa frågan om paralleller.

- Arameiskt Kyrie (sjunget vid den ekumeniska gudstjänsten i Lunds domkyrka 161031). Revisionsgruppen beslöt att infoga satsen som ett församlingssvar i förbönen med tillfogande av grekisk text. Den grekiska texten står under den arameiska. En förklaring/"översättning" finns under satsen på svenska.
- Förbön 8: Litanian: musiksynpunkt om att inte ha recitationstoner. Beslut: Ingen åtgärd.

LITURGISK MUSIK – MÅLTIDEN

2017

- Prefationer: organisationsfråga Beslut: Strukturen betr. prefationerna bibehålls oförändrad.
- Prefationer Gudstjänstmusik A. Ackordändringsbeteckning under "högra" C7/G blir Gm6.
- Prefation Kr Himmelfärds dag. Beslut: Ny prefation tillförs för Kr Himmelfärds dag (gäller Gudstjänstmusik A och B).

- Sista raden i Trettondagstidens prefation: "Hans ljus lyser över hela jorden ... har ha livets ljus."
- Påskprefationen: Beslut: textförändring till "påskens glädje".
- Gudstjänstmusik B: Lovsägelsen B: Orden "Kristus" och "Herre" (i frasen "genom Jesus Kristus vår Herre"). Betoningsfråga. Beslöts om en bearbetning.

LITURGISK MUSIK – MÅLTIDEN

2017

- Gudstjänstmusik B: Prefationens fortsättning, texten "och i sin nattvard". Betoningsfråga. Besluts justera enligt förslag.
- Gudstjänstmusik B: Prefationens fortsättning, texten "i denna måltid". Betoningsfråga. Besluts att inte ändra i förhållande till 2016 års förslag.
- Prefation i Gudstjänstmusik D: melismen: Beslut: återgå till 2012 års version.

- Musiksynpunkt Lovsägelsen E1 och E2 – ändra not vid "Gud"; Beslut: göra melismen på Gud g-fiss.
- Synpunkter på tonhöjden i Gudstjänstmusik E: Lovsägelsen/Helig: nu i h-moll. Beslut: stannar i h-moll

LITURGISK MUSIK – MÅLTIDEN OCH BEGRAVNINGSGUDSTJÄNST 2017

- Gudstjänstmusik B. Helig "Sebaot" med obetonad höjdtön. Beslöts att inte ändra i förhållande till 2016 års förslag.
- Helig 4, Du är helig, E-musiken. Beslut: – inledningsmarkeringarna 3 toner på fissa: Ta bort de 3 tonerna. – anvisningstext sist: kommentaren o notexemplet utgår.– anvisning inledningsvis: "Samba". – korrektur över "Nära ändå" enligt psb. 86.
- O Guds lamm, D. Beslut: Visuellt särskilja baslinjen.

Begravningsgudstjänsten

- Efter beslut om ändring av text i begravningsbön: bearbetning av musiksatsen.

Exempel på korrekturbearbetningar från förslag till kyrkohandbok 2017

1. Rättande av rena felaktigheter, både i relation till 2016, 2012 och 1986, vad gäller stavning, versaler/gemener, interpunktion etc.
2. Rättande av felaktiga notinskrivningar och felaktigheter i placering av ackordsymboler (ackordanalystecken) i relation till tidigare versioner.
3. Skapande av enhetlighet vid växlingar mellan P/L och F (F sätts ut i början på melodi eller i växlingen efter P/L).
4. Genomgång av textinterpunktion, i normalfallet följs 86:an vad gäller de traditionella texterna om inte vägande skäl finns (t.ex. att det uppenbart är felaktigt i 86:an). Här även avstavningar, radbrytningsfrågor etc. Det ska t.ex. genomgående stå "I dag".
5. Genomgång av notinterpunktion: T.ex. "4-del" i melodin motsvaras av "4-del" i ackompanjemang, flera stavelser i melodin ger ofylld ackompanjemangsnot etc.
6. Genomgång av layoutaspekter för att undvika missförstånd (allt från rubriksättning till exvis tillfogande av praktiska "upplysningar" typ: "Prefationens fortsättning Advent").
7. Korrigeringar som är resultat av de beslut som tagits i slutförslagsgruppen respektive revisionsgruppen.
8. Införande av anvisningstexter: T.ex. hur Kristusrop 4:C1 kan sjungas med både svensk och grekisk text, eller hur Lovsången ur Missa de angelis kan sjungas utan omkväde.
9. Generella korrigeringar som bland annat rör visuell inverkan: anvisningar, nottecken, bindebågar etc; placering av systemen på sidorna, organisationen av prefationerna.

10. Genomgång av halvstreck och kvartsstreck för konsekvens. Exempel: Behåll i A i relation till 86; ta bort halvstreck/kvartsstreck i D. Lovsången från sydafrikansk tradition: ej kvartsstreck utan betoningstecken.
11. Estetiska synpunkter med stora luckor i samband med att ord avstavats och vissa stavelser har långa melismer. För det mesta utglesning av antal bindestreck för att underlätta läsningen.
12. Ackordanalys på melodislingor utan ackompanjemang: utifrån att det annars ser ut som om man inte skall spela något förrän ackorden kommer in.
13. Genomgångar vissa partier där valet står mellan en ackordsymbol som speglar "grammatiken" och en som är lättare spelbar. Exempel: Em-5/G eller Gm6.
14. Noternas och textens storlek i Musikvolymen och Huvudvolym, både var för sig och i relation till varandra musik/text.
15. Placering av repristecken.
16. Minimering av noteringsskillnader (om de inte kan särskilt motiveras med t.ex. genre eller tidsperiod) mellan musiken i Gudstjänstmusik A-E.
17. Kontroller och dialog med tonsättare av musiken i B, D och E om sådant om kan uppfattas som felaktigheter eller rörande revisionsaspekter och revisionsbeslut.

Exempel på korrekturbearbetningar från förslag till kyrkohandbok 2017

18. Avstavningskontroller. Exempel: "himmels-ke" eller "himmel-ske" (vacklande bruk i 86:an).

19. Översyn av stödtoner i prefationernas ackompanjemang i C.

20. Generella justeringar av ackordsymbolernas utformning.

21. Överväganden kring förbättrad spiralbindning.

22. Tillförande av i möjligaste mån konsekvent angivelse av årtal i anslutning till varje sats.

23. Överväganden kring ackordbeteckningarnas täthet.

24. Ställningstaganden för att förbättra läsbarhet: triangel i stället för "maj7".

25. Överväganden kring ev. oklara ändringar 12/16 i relation till 86:an.

26. Överväganden kring dubbelstreckens funktion vid växling mellan P/L och F.

27. Andra korrektur. Exempel: kvintparallell i tenor o bas mellan Bb-ackordet och Cm-ackordet (Gudstjänstmusik C, prefation, samt parallella ställen.

28. A-musikens "Du evigt strålande morgonsol". Korrektur beträffande inkonsekvenser i utsättning av taktstreck.

29. A-musikens Laudamus A4: Sista "Amen": Första 8-delen på G bör vara flaggad (som det också är i 86:an och psalmboken), medan andra 8-delen bör ha ett streck under sig för betoningens skull.

30. Gudstjänstmusik D (Lovsägelsens inledning) ackordet rad 2, takt 2, taktslag 3, där det nu står (nedifrån) D, g, c1, f#1 (ackordbeteckningen är C/D – felaktig). Ackordet har ifrågasatts. Förändring efter kontroll med tonsättaren: 1:a slaget = som nu; 2:a slaget = samma toner som nu men sopranen blir 4-del, tenor o bas blir halvnot; 3:e slaget = sopranen 4-dels paus, alten c1, medan tenor o bas får a respektive d.

31. Korrekturer beträffande årtalsangivelser. Genomgång källförteckning.

32. Alla prefationer som nu har "uppståndelsens glädje" skall i stället enligt revisionsgruppens beslut återgå till den tidigare formen "påskens glädje".

33. Hallelujarop 2. Revisionsgruppens beslut: satsen får blandade taktarter.

34. Justeringar i B-musikens prefationer: Lovsägelsen Gudstjänstmusik B.

35. Avstånd mellan ackoladerna. Notsättaren hade här diskuterat principerna för ackoladerna och utnyttjande av satsytan. Revisionsgruppen beslöt att gå på notsättarens linje.

36. Generellt: "skall" i texten skall vara "ska" genomgående i de liturgiska texterna.

37. Huvudvolymen, satsyterubrikerna Kristusrop genomgång i beträffande stilstorlek.

38. Förbön begravning 2: Utifrån textförändringar sker bearbetning av musiken: "Lär oss att" skall ha eb1, f1, a1 med, OBS, punkterad 4-delspaus i ackompanjemanget m.m. Ackompanjemanget sätter in på "dagligen" och utformas som i 86:an.

39. Synpunkter på noternas storlek. Beslut att skala upp noterna till 75% enligt förslag från notskrivaren.

40. Under tiden december 2016-mars 2017 korrekturläsning av hela materialet i flera omgångar, båda volymerna, med externa korrekturläsare för musiken.

LOVSÅNGEN 4

Allmän

Lovsången 4: Gloria A1

Sv. Ps. 697:8

1985

C G Am7 G/B C F/C C B^b Dm7 Gsus4 G

PL Å-ra åt Gud i höj-den och frid på jorden bland människor som han äls - kar.

Lovsången 4: Laudamus A6

Sv. Ps. 697:8

1971

G C Em7 C Am7 B^b Gm7 C C F[♯] G

Sista gången

F Vi pri-sar dig, vi till-ber dig, vi tac-kar dig för di - na verk. A - men.

PL O Gud, du råder bortom al - la stjär-nor och skapar varje strå på jor-den, du skådar ner i nö-dens värl-dar och är oss en Fa-der, en Fa-der.

F Vi prisar dig...

PL Jesus Kristus, vår plä-ga bar du och tog vår skuld i - från oss, uppstånden är du all-üd hos oss, evigt ber du för oss hos Fa - dern.

F Vi prisar dig...

PL Heliga Ande, du förnyar jor-dens an-sik-te och ger värl-den liv, du vittnar om syn - da-res tröst och lysr oss hem till Fa-dern, till Fa-dern.

F Vi prisar dig...

Lovsången 5: Laudamus A6

Sv. Ps. 697:8

1971

G C Em7 C Am7 B^b Gm7 C

F Vi pri - sar dig, vi till - ber dig, vi tac - kar dig för di - na verk.

C/E C Gm7 C^{sus4} C

P/L O Gud, du råder bortom al - la stjär-nor och skapar varje strå på jor-den,

C/E C Gm7 C^{sus4} C

du skådar ner i nö-dens värl - dar och är oss en Fa-der, en Fa-der.

G C Em7 C Am7 B^b Gm7 C

F Vi pri - sar dig, vi till - ber dig, vi tac - kar dig för di - na verk.

Am Em Am/E E^{sus4} Em

P/L Jesus Kristus, vår plä-ga bar du och tog vår skuld i - från oss,

LOVSÄGELSENS INLEDNING

Advent

Lovsägelsens inledning 1: B1

Lovsägelsens inledning 2: B2

2011

Gm C/G Gm49 Gm/F E♭ Gm/D

P/L Upp-lyft e - ra hjär - tan till Gud. *f* Vi upp - lyf-ter vä - ra
Öpp-na e - ra hjär - tan för Gud. Vi öpp - nar vä - ra

D7 Gm D7/A Gm/B♭ C Gm49 Gm/F

hjär - tan. *P/L* (Låt oss) tack - a Gud vår Her - re. *f* Al - le - na
hjär - tan. Låt vårt tack till Gud ström-ma fram. *f* Li - vets

E♭ Gm/D D7 Gm

Gud är värd vårt tack och lov.
Gud är värd vårt tack och lov.

LOVSÄGELSENS INLEDNING

Advent

Lovsägelsens inledning 1: B1

Lovsägelsens inledning 2: B2

2011

Gm C/G Gm49 Gm49/F E♭ Gm/D

P/L Upp-lyft e - ra hjär - tan till Gud. *f* Vi upp - lyf-ter vä - ra
Öpp-na e - ra hjär - tan för Gud. Vi öpp - nar vä - ra

D7 Gm D7/A Gm/B♭ C Gm49

hjär - tan. *P/L* (Låt oss) Tac - ka Gud vår Her - re.
hjär - tan. Låt vårt tack till Gud ström-ma fram.

Gm/F E♭ Gm/D D7 Gm

f Al - le - na Gud är värd vårt tack och lov.
f Li - vets Gud är värd vårt tack och lov.

LOVSÅNGEN 5

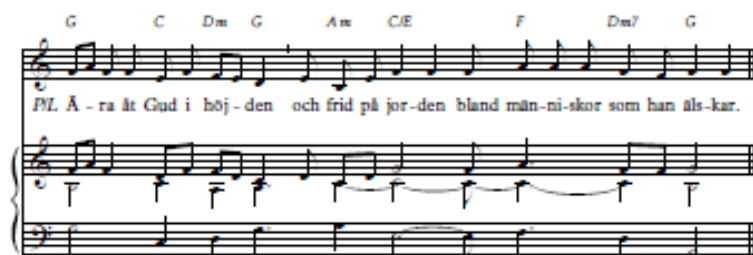
Jul, Fastan, Påsk, Allmän

Lovsången 5: Gloria A7

Sv. Ps. 21

1976

G C Dm G Am C/E F Dm7 G

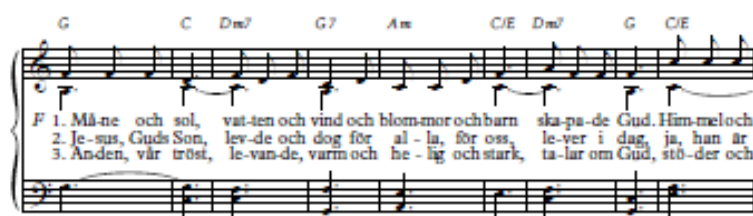

P/L Ä - ra åt Gud i höj - den och frid på jor - den bland män - ni - skor som han äls - kar.

Lovsång 5: Laudamus A8

1974

G C Dm7 G7 Am C/E Dm7 G C/E

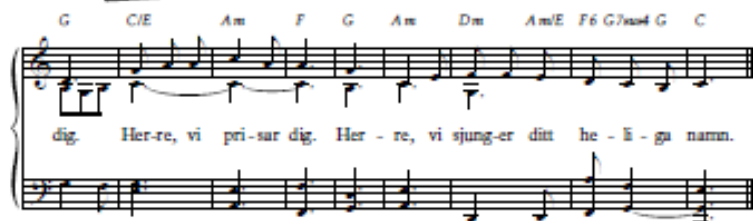
F 1. Må - ne och sol, vat - ten och vind och blom - mor och barn ska - pa - de Gud. Him - mel och
2. Je - sus, Guds Son, lev - de och dog för al - la, för oss, le - ver i dag, ja, han är
3. An - den, vår tröst, le - van - de, varm och he - lig och stark, ta - lar om Gud, stö - der och

F C G Am Dm C/E F6/Gsus4-3 C C Dm

jord, all - ting är hans. Her - ren vår Gud vill vi tac - ka. Her - re, vi tac - kar
bär dag ef - ter dag.

G C/E Am F G Am Dm Am/E F6/Gsus4 G C

dig. Her - re, vi pri - sar dig. Her - re, vi sjung - er ditt he - li - ga namn.

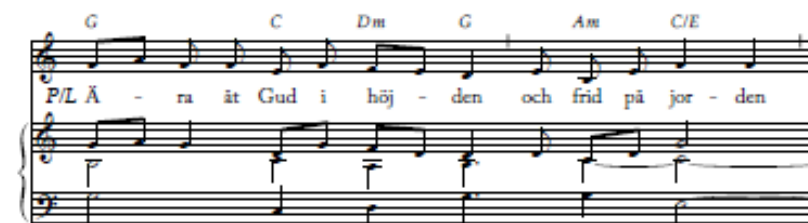
LOVSÅNGEN 6

Jul, Fastan, Påsk, Allmän

Lovsång 6: Gloria A8

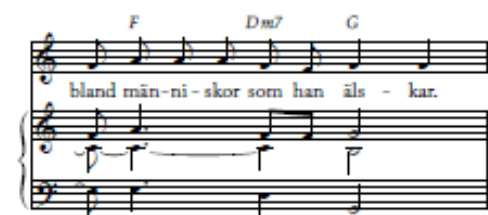
1976

G C Dm G Am C/E

P/L Ä - ra åt Gud i höj - den och frid på jor - den

F Dm7 G

bland män - ni - skor som han äls - kar.

Lovsång 6: Laudamus A8

Sv. Ps. 21

1974

G C Dm7 G7 Am

F 1. Må - ne och sol, vat - ten och vind och blom - mor och
2. Je - sus, Guds Son, lev - de och dog för al - la, för
3. An - den, vår tröst, le - van - de, varm och he - lig och

C/E Dm7 G C/E F C

barn ska - pa - de Gud. Him - mel och jord, all - ting är
oss, le - ver i dag, ja, han är här, ja, han är
stark, ta - lar om Gud, stö - der och bär dag ef - ter

O GUDS LAMM 5

Allmän

O Guds Lamm 5: D2

Fm7 Ak/Bb Eb Ak/Bb Eb Fm7
 F O Guds Lamm,
 Eb/G Bb Cm7 Eb/G Ab/d9 Ab/G Fm7 Bb7
 du mö-ter oss i bröd och vin. Du som tar bort all
 Eb/G Cm7 F7sus4 F7 Ak/Bb Bb7
 världens synd; Kris-tus för-bar-ma dig.
 Eb G7 Cm9/Cm7 Bb/d9 Ab Eb/G Fm7
 O Guds Lamm, du mö-ter oss i bröd och vin.

O GUDS LAMM 5

Allmän

O Guds Lamm 5: D2

2011

Fm7 Ab/Bb Eb Ab/Eb Eb Fm7
 F O Guds Lamm,
 Eb/G Bb Cm7 Eb/G Ab/d9 Ab/G Fm7 Bb7
 du mö-ter oss i bröd och vin. Du som tar bort all
 Eb/G Cm7 F7sus4 F7 Ab/Bb Bb7
 världens synd; Kris-tus för-bar-ma dig.
 Eb G7 Cm9/Cm7 Bb/d9 Ab Eb/G Fm7
 O Guds Lamm, du mö-ter oss i bröd och vin.
 Ab/Bb Bb Ab Eb/G Cm7 Fm7 Ab/Bb Eb
 Du tar e-mot oss som vi är, ger oss din kraft och frid.

Andra gudstjänster

Julotta

Julotta

- Följer ordningen för Den allmänna gudstjänsten.
- Momenten till stor del desamma som i Kyrkohandboken 1986
- Lovsång tillagt 2012

Långfredagsgudstjänst

Långfredag

- Följer ordningen för Den allmänna gudstjänsten
- Momenten till stor del desamma som i Kyrkohandboken 1986
- Improperierna borttagna

Påsknattsmässa

- Påsknattsmässa
- Ny i 2016 Kyrkohandboksförslag
- Följer ordningen för Den allmänna gudstjänsten.
- Möjlighet till Doppåminnelse
- Möjlighet till Dop
- Möjlighet till Konfirmation
- Vid doppåminnelse en av bönera utgår från ELCA.

I dopets vatten får vi varje dag dö från synden och uppstå till nytt liv med Kristus.

Vatten kan hällas i dopfunten

O Gud, vi prisar dig

för att du i begynnelsen lät din Ande svepa fram över vattnet.

Genom ditt ord skapade du himmel och jord.

Vi prisar dig för det vatten som ger världen liv.

Genom vattenmassorna räddade du människor och djur.

Genom havet ledde du ditt folk från slaveri till frihet.

I floden döptes Jesus av Johannes,

och Anden sänkte sig över honom som en duva.

Vi prisar dig för det nya livet med Jesus Kristus,

den korsfäste och uppståndne.

Genom vatten och Ande blir vi i dopet dina döttrar och söner.

Låt din heliga Ande flöda över oss

och förnya våra liv med din förlåtelse, nåd och kärlek.

Dig Gud, tillhör all ära och allt lov nu och i evighet.

F: Amen.

Sjukkommunion

Du som ville mitt liv
och har skapat mig efter din vilja,
allt i mig känner du och omsluter
med ömhet,
det svaga likaväl som det starka,
det sjuka likaväl som det friska.
Därför överlämnar jag mig åt dig
utan fruktan och förbehåll.
Som ett lerkärl
lämnar jag mig i dina händer.

(Fyll mig med ditt goda,
så att jag blir till välsignelse.)
Jag prisar din vishet,
du som tar till dig det svaga och
skadade
och lägger din skatt i bräckliga
lerkärl.
Amen.

Dopgudstjänst

Bikt

Konfirmationsgudstjänst

Dopgudstjänst

Leva i Dopet - Biskopsbrev

- **Dopet är att dö och uppstå med Kristus:** Det finns mycket som hotar livet, men dopet är ett löfte om uppståndelse ur varje form av död, ur allt som döda livsmodet.
 - *Inledningsord 3:Dopet ger hopp, vi får leva, dö och uppstå med Jesus Kristus.*
 - *Dopbön 3:Tack för att du i dopet ger oss del i din Sons liv, död och uppståndelse.*
- **Dopet är att födas på nytt:** denna nya födelse till ett levande hopp är knuten till dopet: att födas av vatten och ande och så lyftas in i Guds rike.
 - *Dopbön 1:För henne/honom/dem till ett nytt liv i Kristus*
 - *Efter trosbekännelsen : I den får vi leva och dö för att uppstå till evigt liv*

- **Dopet är att vara välsignad:** Dopet är en bekräftelse på att Guds välsignande kraft ger åt den som döps.
 - *Sändningsord 3:P/L: Dopets Gud välsignar oss. F: Låt oss bli till välsignelse.*
- **Dopet är att bli ren och ta emot Guds Ande:** Dopet renar oss från synd och skuld. Vi tillhör inte längre syndens och brustenhetens sammanhang.
 - *Befrielsebön 1: Gud, du som ensam räddar från allt ont, befria NN från mörkrets makt,*
 - *Befrielsebön 2:Gud, du som helar världens brustenhet, bevara NN i din kärlek, nu och alltid.*
 - *Dopbön 1:så att hon/han/dem som nu ska döpas i detta vatten blir renade från syndens skuld.*

Leva i Dopet - Biskopsbrev

- **Dopet är att förlåtas:** Syndabekännelsen och förlåtelsen hänger samman. Innan vi ens hunnit be om förlåtelse, har vi löftet att vi kommer att bli förlåtna.
 - *Dopbön 2: Vi tackar dig för att vi i dopet får ta emot syndernas förlåtelse.*
- **Dopet är att leva i och av nåd:** Att vi lever av nåd betyder att vi får mer än det vi har rätt till.
 - *Dopbön 2 och 3: och gör detta vatten till en nådens källa.*
- **Dopet är att klä sig i Kristus:** Vi behöver påminnas om verkligheten: den grundläggande likhet dopet ger oss med alla döpta och kallelsen att låta denna verklighet forma det praktiska livet.
 - *Inledningsord 2: I dopet görs ingen skillnad mellan människor. Ingen är störst eller minst, först eller sist. Alla är ett i Jesus Kristus.*
- **Dopet är att vara kyrka:** Att vara döpt innebär att vi tillhör Kristus tillsammans med alla andra döpta. Bilden vi använder för att uttrycka detta är kroppen.
 - *Efter trosbekännelsen: Vill ni att ert barn ska döpas / Vill du döpas till denna tro och vara en del av Kristi (världsvida) kyrka?*
- **Dopet är att ha ett uppdrag:** Alla döpta har uppdraget att överrätta evangeliet till andra i ord och handling.
 - *Befrielsebön 1 och 2 Jesus Kristus, den korsfäste och uppståndne, kallar dig att vara hans lärjunge.*

Dop och Doppåminnelse

- Inledningsord 11
- Doppåminnelse/Inledningsord 15
- Doppåminnelse i samband med Kyrkans förbön
- Bön för döpta i Kyrkans förbön
- Påsknattsmässa

- Dopgudstjänst
- Dop i kris
- Doppåminnelse/Konfirmationsgudstjänst

Bikt

Bikt

- Tackbön införd i kyrkohandboksförslaget 2012
- Anvisningstext(2017) om att förbön kan infogas.

Konfirmationsgudstjänst

Förslag till kyrkohandbok 2017
Klockringning
<i>Musik</i>
<i>Psalm (Två obligatoriska psalmer)</i>
Samlingsord
Inledningsbön
<i>Fråga</i>
<i>Musik</i>
Bibelläsning
Predikan
Tal till konfirmanderna (alternativa placeringar)
<i>Psalm</i>
<i>Doppåminnelse</i>
Trosbekännelsen
<i>Avslutning på Trosbekännelsen, P/Konfirmander/F</i>
<i>Psalm</i>
Bön och handpåläggning
Sändningsord till konfirmanderna
<i>Psalm/Musik</i>
Förbön
Herrens bön (vid konfirmationsgudstjänst)
Måltiden (när mässa firas)
<i>Psalm</i>
Välsignelsen
<i>Sändningsord</i>
<i>Psalm/Musik</i>

Konfirmations
mässa/-
gudstjänst

Kyrkohandbok 1986
Psalm
Inledningsord
Inledningsbön
Bibelläsning
Redovisning
<i>Tal till konfirmanderna</i>
Psalm
Trosbekännelsen
<i>Fråga</i>
Bön med handpåläggning
Sändning
Psalm
Förbön
Herrens bön
Lovpsalm
Välsignelsen
Sändningsord

KONFIRMATIONS
GUDSTJÄNST
Högmässa

Kyrkohandbok 1942
Psalm
Förhör
Konfirmationstal
Psalm
Trosbekännelsen
Fråga
Tillsägandet av tillträde till nattvarden
Herrens bön
Förbön
Välsignelse

KONFIRMATIONS
GUDSTJÄNST
Högmässa

Vigselgudstjänst

Begravningsgudstjänst

Vigselgudstjänst

Vigselgudstjänst

- En och samma vigselordning för alla par oavsett kön.
- Inledningsord 1: Att leva som *makar/man och hustru* är att leva i tillit och ömsesidig respekt i ljusa och mörka dagar.
- Inledningsord 3: Att leva som *makar/man och hustru* är att visa varandra omsorg, gemensamt ansvara för hem och familj *och barn*.
- Fast moment där något eller några av de föreslagna bibelorden ska läsas. Andra bibelord kan också förekomma. Kan läsas av präst eller annan.

- Vill du ta NN till din *hustru/maka/man/make* och älska *henne/honom* i nöd och lust?
- Vill du ta NN till din *man/make/hustru/maka* och älska *honom/henne* i nöd och lust?
- (Och som ett tecken på vår kärlek vill jag *bära/ge dig* denna ring.)

Begravningsgudstjänst

Begravningsgudstjänst

Kyrkohandboksförslaget 2017	Kyrkohandbok 1986
<p>O Herre Gud, du som har skapat oss och omsluter levande och döda. Ge oss alla visa hjärtan så att vi inser livets korthet och tar emot varje dag som en ny gåva. Ge oss en levande tro på din Son, Jesus Kristus, som led döden <i>för alla människors skull</i> och uppstod ur graven för att ge oss ett hopp och lever i evighet. Lär oss att dagligen dö från synden och leva efter din heliga vilja. Och när vår dödsstund kommer, gör oss rätt beredda att <i>lämna detta livet</i>. När evighetens påsk gryr över jordens gravar, låt oss av nåd få uppstå till evigt liv. F: Amen.</p>	<p>O Herre Gud, du som har skapat oss att komma hem till dig. Ge oss alla visa hjärtan, Så att vi inser livets korthet Och tar emot varje dag som en ny gåva. Ge oss en levande tro på din Son, Jesus Kristus, Som led döden för våra synders skull Och uppstod ur graven för att ge oss ett hopp Och lever i evighet. Lär oss att dagligen dö från synden Och leva efter din heliga vilja. Och när vår dödsstund kommer, Gör oss rätt beredda att saligt skiljas hädan. När evighetens påsk gryr över jordens gravar, Låt oss av nåd få uppstå till evigt liv. F: amen</p>

Anvisningar

- Övergripande anvisningar
- Den allmänna gudstjänsten
 - Huvudgudstjänst
 - Särskilda gudstjänstordningar, gudstjänster med tema och kortare gudstjänster
 - Lekmannaedd gudstjänst
- De kyrkliga handlingarna
- Teckenförklaringar

Kyrkorättslig och anvisningsmässig anpassning till kyrkoordningen

Kyrkoordning och liturgisk musik

- Liturgisk musik i den Allmänna gudstjänsten är **Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen.**
- Användning av annan musik i huvudgudstjänsten än den som ingår i kyrkohandboken är möjlig redan idag och framgår av 18 kap. 6 § i kyrkoordningen.
- Förenklad beslutsordning föreslås:
- 18 kap 6a§
 - I huvudgudstjänsten får till kyrkohandbokens texter användas någon annan musik än den som ingår i kyrkohandboken.
 - Beslut om detta fattas av kyrkoherden efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker och efter medgivande av församlingens kyrkoråd eller församlingsråd. *Ett sådant beslut ska anmälas till domkapitlet.*
- För ny text i den allmänna gudstjänsten gäller 18 kap 6§. Beslutsordningen lokalt är densamma som för annan musik, men beslutet ska anmälas till domkapitlet. Domkapitlet kan upphäva beslutet.

Kyrkoordning och gudstjänstbegrepp

- För att göra reglerna i kyrkoordningen tydligare föreslås ett gudstjänstbegrepp som överensstämmer med kyrkohandboken ska användas.
- I 17 kap. i kyrkoordningen används idag begreppet "gemensamma gudstjänster" i några bestämmelser.
 - I många fall föreslås att uttrycket "församlingens gemensamma gudstjänster" ska kunna bytas ut mot "den allmänna gudstjänsten".
- Enligt 17 kap. 1 § ska gudstjänst i församlingen firas *"i form av huvudgudstjänster, kyrkliga handlingar och andra gemensamma gudstjänster"*.
- *Förslag: i församlingen ska firas gudstjänst i form av den allmänna gudstjänsten, i vilken huvudgudstjänst ingår, kyrkliga handlingar och andra gudstjänster.*

Gudstjänstbegrepp i kyrkoordningen

- Enligt 17 kap 12 §
 - Rubrik: Vem som får leda en gudstjänst.
 - Rubriken föreslås ändras till "Vem som får leda den allmänna gudstjänsten".
 - Församlingens gemensamma gudstjänster ska ledas av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan.
 - Förslag: Den *allmänna gudstjänsten* ska ledas av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan.
- Enligt 17 kap 13 §
 - Biskopen får ge tillstånd åt någon som är döpt och tillhör Svenska kyrkan att predika och leda de gemensamma gudstjänsterna i vissa eller alla församlingar i stiftet.
 - Förslag: Biskopen får ge tillstånd åt någon som är döpt och tillhör Svenska kyrkan att predika och leda den allmänna gudstjänsten i vissa eller alla församlingar i stiftet.
- Enligt 17 kap 14§
 - Kyrkoherden får ge tillstånd åt någon som är döpt och tillhör församlingen /../ att predika och leda gudstjänsten vid en viss eller vissa av de gemensamma gudstjänsterna i församlingen/./
 - Förslag: Kyrkoherden får ge tillstånd åt någon som är döpt och tillhör församlingen /../ att predika och leda allmänna gudstjänsten vid en visst eller vissa tillfällen i församlingen /./

Gudstjänstbegreppen i kyrkoordningen

- 43 kap. 1 §
- I samband med offentlig gudstjänst och andaktsstund får kollekt tas upp /../
- I samband med *gudstjänst* får kollekt tas upp för att stödja Svenska kyrkans verksamhet eller någon annan verksamhet som kan anses angelägen för Svenska kyrkan.

Kyrkohandbokens namn

- Om kyrkomötet beslutar i enlighet med kyrkohandboksförslaget kommer, åtminstone under en övergångsperiod, *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I* gälla parallellt med *Den svenska kyrkohandboken II*.
- Ett förslag till ändring skulle då lämpligen vara att de fullständiga namnen på böckerna anges i 18 kap. 1 § med de kortare benämningarna inom parentes.
- I de följande bestämmelserna i 18 kap. skulle då de kortare benämningarna användas.
- Svenska kyrkans gudstjänstböcker är, förutom Bibeln, **Kyrkohandbok för Svenska kyrkan(kyrkohandboken)**, **den svenska psalmboken(psalmboken)**, **Den svenska evangelieboken (evangelieboken)** och **En liten bönbok(bönboken)**.
 - Samma ändring föreslås också göras i 17 kap, så att man också där använder begreppet "kyrkohandboken" i stället för den längre benämningen. Detta görs också på något ställe i 17 kap redan idag (se 17 kap. 8 § andra stycket).

Barnkonsekvensanalys, Kyrkomöte 2012

Barnet – ett subjekt

- Dop och medlemskap hör samman
- Alla döpta får ta emot nattvarden oavsett ålder
- FN:s barnkonvention, 1989, där barnet ses som ett subjekt.
- Barn firar gudstjänster på söndagar och vardagar.
- Det är ofta barn som döps.
- Ungdomar konfirmeras.
- Vid vigslar finns barn som aktörer eller i den gudstjänstfirande församlingen.
- Barn dör och begravs.
- Barn är med som anhöriga vid begravning.
- Utgångspunkten för kyrkohandboksrevisionen: Kyrkoordningen som säger: "**I kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet**". KO, första avdelningen, inledning.

Jesus sa: Guds rike tillhör sådana som de (Mark 10:14).

Minskning från 1995 - 2015

	Antal gudstjänster förändring från 1995 -2015 %	Antal gudstjänstbesökare förändring från 1995-2015 %
Familjegudstjänst + Familjemässa som Huvudgudstjänst	54%	61%
Huvudgudstjänster förutom Familjegudstjänst och Familjemässa	30%	41%

År 2015 firades 7464 gudstjänster enligt ordningarna för familjegudstjänst eller familjemässa

År 2015 hade familjegudstjänster och familjemässor 568 903 besök

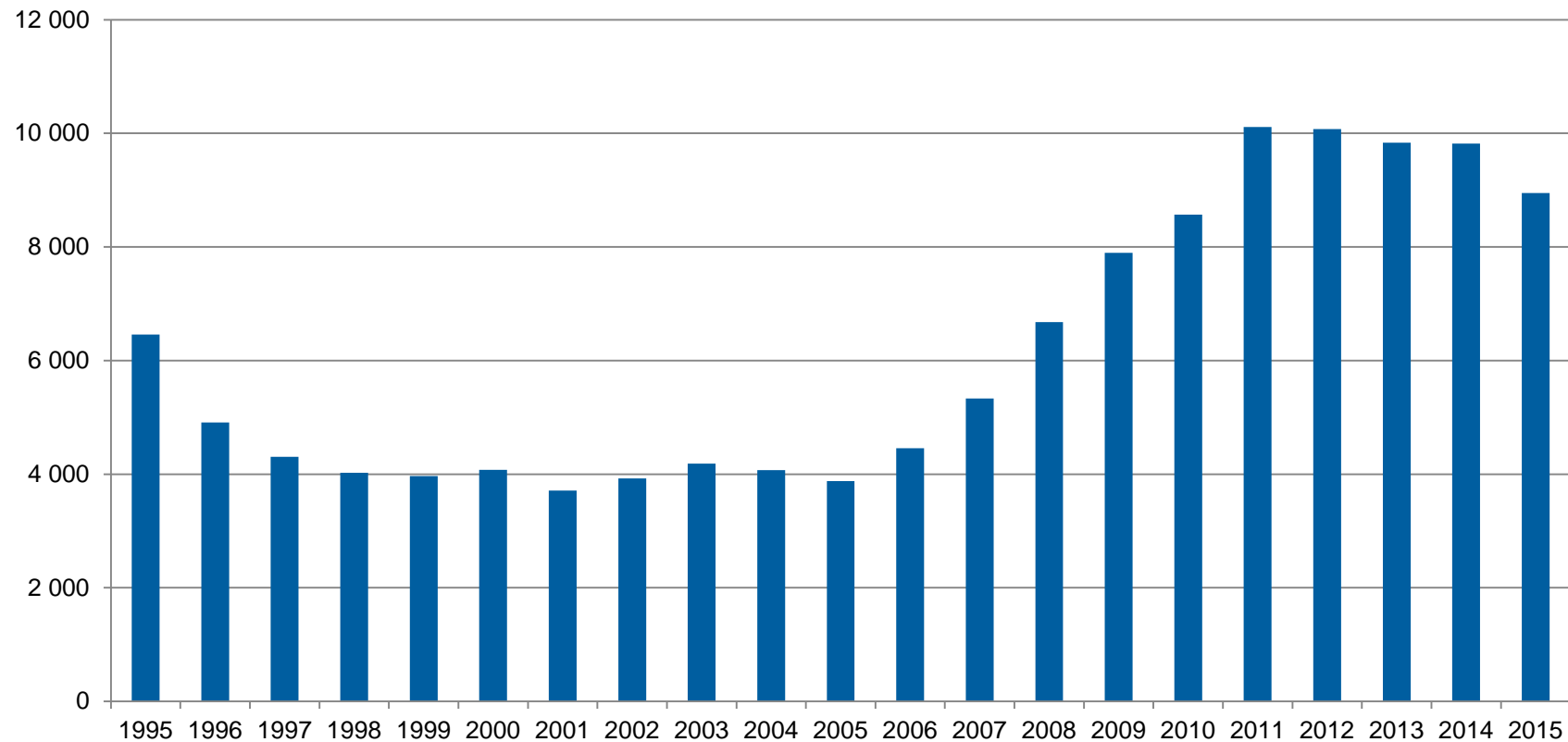
Barn i barntimmarna

År	Antal barn
1976	67 922
1988	57 679
2000	36 951
2015	8191

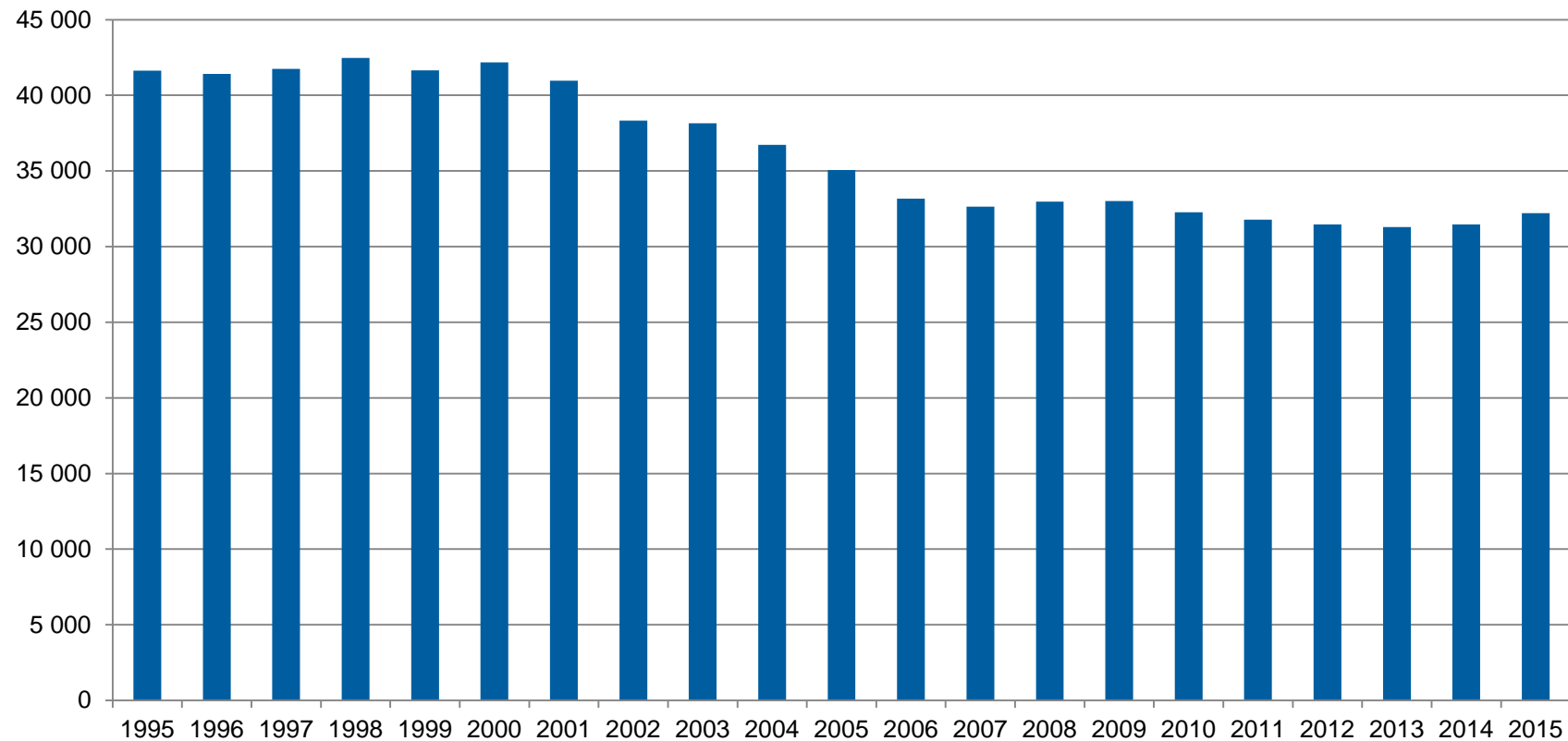
Barntimmebarn har minskat med 86 procent från 1988 till och med 2015. Familjegudstjänster och familjemässor tillsammans under samma period minskat med 66 procent.

Det är inte bara barntimmebarn med familjer som firar familjegudstjänst och familjemässor utan många andra familjer.

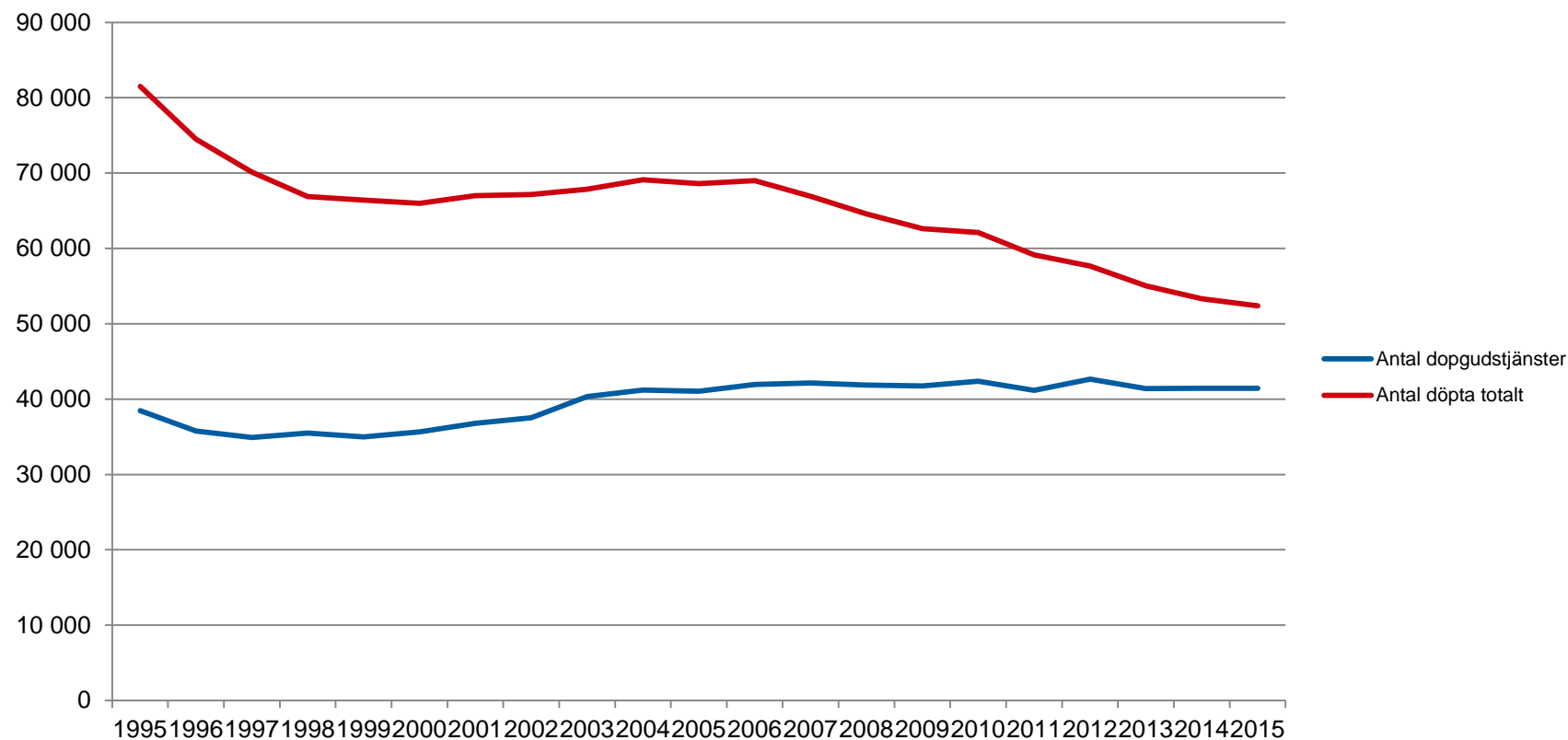
Antal barn i söndagsskola, år 1995-2015, absoluta tal

Antal barn i barnkörer, år 1995 – 2015, absoluta tal

Total antal döpta, antal dopgudstjänster, år 1995-2015, absoluta tal

Konfirmationsgudstjänst

	Antal konfirmerade	Konfirmerade av alla 15-åringar %	Konfirmerade av alla 15-åringar medlemmar %	Antal konfirmationsgudstjänster
År 1995	51924	51%	59%	3634
År 2015	28694	28%	43%	1871

Gudstjänstbesök per konfirmationsgudstjänst i genomsnitt 230 till 240.

Om man ser till antalet konfirmander så har de i genomsnitt bidragit med 15-16 gudstjänstbesökare både 1995 och 2015.

Det är färre som konfirmeras men gudstjänstsedden är relativt oförändrad.

Samråd, möten och arbetsgrupper

- Samråd med
 - Svenska Kyrkans Unga
 - Representanter för programmet Barn och unga 0-18 år i Svenska kyrkan.
- Arbetsgrupper, våren 2011, kring De kyrkliga handlingarna.
- Mötet "Kraftsamling" inom ramen för Programmet Barn och unga, november 2011.
- Seminarium om kyrkomusik, perspektiv barn och unga, vid Ärkebiskopens möte november 2012.
- Tre frågor om barn och unga i remissen till kyrkohandboksförslaget 2012
- En studie, 2014, med fokusgrupper om barns och ungas upplevelse av gudstjänst:
- *Det som är viktigt i barn och ungas liv är att vara älskad och betydelsefull, få slippa krav, samt att finnas i en gemenskap, som i en familj eller bland vänner. Den gemensamma känslan efter en gudstjänst var generellt positiv, en känsla av lättnad och påfylld glädje och ork.*

- I bearbetningsfasen och i granskningsfasen ingick att problematisera och beakta barnperspektivet.
- I januari 2016 gick ett reviderat kyrkohandboksförslag på remiss. 8 kyrkoråd hade barn och unga som fokusområde i remissarbetet.
- I remissenkäten 2016 svarade remisskyrkoråden om möjlighet till barns och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten
 - 50 procent svarade "I hög grad" och "I ganska hög grad".
 - 31 procent har valt mittenalternativet "Varken låg eller hög grad".
 - 18 procent svarade "I låg grad" eller "I ganska låg grad".
- FN:s barnkonventions artikel 12:
- *Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.*
- Samråd och möten för 2012
- Frågor i 2012 års remissenkät
- Frågor i 2016 års remissenkät
- Studie av barns och ungas upplevelse av gudstjänst.

Den allmänna gudstjänsten

- I kyrkohandbokförslaget 2017 finns många möjligheter för delaktighet:
 - Det finns flera responsoriala alternativ och härmsånger.
- Nya eller bearbetade texter utifrån ett barnperspektiv:
 - Inledningsord, Bön om förlåtelse, Kristusrop, Lovsången, Förböner, Lovsägelsen, Helig, Nattvardsbönen, O Guds lamm, Bön efter kommunionen och Lovprisning.
- Genom notering med ackordsymboler breddas delaktigheten i musicerandet i gudstjänsten. I förenklad form kan den inspirera till sammusicerande i gudstjänsten där barn och ungdomar kan vara
- Möjlighet att fira familjegudstjänst såsom det gjorts i ett halvt sekel delaktiga.
- FN:s barnkonventions artikel 3: *"Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn"*
- I utformandet av Den allmänna gudstjänsten har det i hela revisionen från 2006 till 2017, och så också i 2017 års kyrkohandboksförslag, varit ett tydligt fokus på barn

Dopgudstjänst och Konfirmationsgudstjänst

- Barn får ta emot dopets sakrament och blir då också medlemmar i Svenska kyrkan.
 - I dopgudstjänsten - barnet som subjekt - nämns med namn tidigt i dopgudstjänsten därefter Tackbön.
 - Nya texter för att förklara dopets innebörd för dagens dopfamiljer.
 - I dopgudstjänsten finns i allt högre grad möjlighet för dopförsamlingens delaktighet.
 - En särskild utskriften ordning för dop i kris finns i kyrkohandboksförslaget 2017.
 - Den som själv är döpt får döpa i en krissituation. Ett nyfött barn som är i livsfara kan få bli döpt.
 - FN:s barnkonvention artikel 2: *"Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras."*
 - Att det finns en utskriften ordning för dop i krissituation och för begravning av dödfött barn eller barn som dött i späda ålder är exempel på artikel 2.
- Konfirmanderna kan ha en mycket aktiv roll i konfirmationsgudstjänsten.
 - Konfirmationsgudstjänsten knyter på olika sätt an till konfirmandernas eget dop.
 - Konfirmanderna har förtroendet att tillsammans med prästen, som har ansvaret, och andra ledare utforma predikan.
 - Också i konfirmationsgudstjänsten lyfts tilltron till konfirmanderna fram: de är lärjungar som sänds vidare, kallade att vara Jesu lärjungar.
 - FN:s barnkonvention artikel 12: *"Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad."*

Vigselgudstjänst

Begravningsgudstjänst

- Också i vigselgudstjänsten kan barn nämnas i alla inledningsord och också i en av förbönerna.
- Begravningsgudstjänsten är möjlig att pastoralt anpassa efter situationen.
 - Bön 9 med särskild tanke på barnen
 - Utskriven ordning för begravning av dödfödda barn och av barn som dött vid späldålder.
- *FN:s barnkonvention artikel 6*
- *"Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling"*

Det finns alternativ för barn och unga i De kyrkliga handlingarna.

- Vid de kyrkliga handlingarna är det obligatoriskt med två psalmer. Både psalmer och musik får placeras fritt i gudstjänstordningen.
- Det innebär att stor hänsyn kan tas till situationen vilket har betydelse för om barn till exempel ska sjunga i en dopgudstjänst.

Jesus sa: Guds rike tillhör sådana som de

- Revisionen har medfört att varje moment i den allmänna gudstjänsten har åtminstone ett alternativ som är bra för barn. Alla gudstjänster är möjliga att göra barn i hög grad delaktiga i.
- Barn och unga är tydliga subjekt i dopgudstjänsten och konfirmationsgudstjänsten.
- Det finns en särskild ordning för Dop i kris utskriften.
- När barn är berörda vid vigselgudstjänster finns möjlighet till delaktighet.
- En utskriften begravningsordning finns för dödfödda och späda barn.
- Begravningsgudstjänsten innehåller böner som gör barn delaktiga.

Revisionsgruppen

Revisionsgruppen - Lärofrågor

- Möjlig ändring av nuvarande reglering för angivande av kyrkoårets början till: Fasteserien används askonsdagen (fastlagssöndagen) till långfredagen.
- En motsvarande bearbetning skulle då göras i kyrkohandbokens övergripande anvisningar.
- De läromässiga implikationerna av orden i Samling där "Guds" kan ingå: "(I (Guds:) Faderns och Sonens och den heliga Andens namn". Avsikten är att uttrycka Guds helhet och treenighet, där "Gud" syftar på hela treenigheten. Den ekumeniskt vedertagna formuleringen är samtidigt "I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn". Revisionsgruppen vill aktualisera frågeställningen om inledningsordet, beroende på hur det sägs, kan innebära att Gud uppfattas som "fyrenig" eller att ordet "Guds" uppfattas endast syfta på Fadern.

Revisionsgruppen - Lärofrågor

- De läromässiga implikationerna av Förlåtelseorden, med tillsägelse av förlåtelse: "dina synder är dig förlåtna" och "du är förlåten". Revisionsgruppen förordar möjligheten att kunna uttrycka förlåtelseorden på dessa två sätt. Det första uttrycket finns sedan länge i den liturgiska traditionen och syftar på att människan i dopet tar emot syndernas förlåtelse. Det andra uttrycket har samma syftning och har blivit vanligt i praxis under senare år. Här formuleras syndernas förlåtelse med ett relationellt uttrycksätt, genom ett direkt tilltal. Gruppen vill samtidigt aktualisera om det senare uttrycket kan sägas påverka teologin om syndernas förlåtelse.
- De läromässiga implikationerna av att tillföra fakultativa ord "Stort är trons mysterium", som prästen kan säga i nattvardsbönen efter instiftelseorden. Revisionsgruppen har bedömt att dessa ord är etablerade i praxis. Revisionsgruppen har sett det som väsentligt att det just är "Stort är trons mysterium" som tillförs, och inte andra motsvarande alternativ. Gruppen vill samtidigt aktualisera dels om detta fakultativa tillägg kan sägas förändra nattvardsteologin som uttrycks i kyrkohandboken, dels om en lovsång över nattvardens sakrament kan vara läromässigt tveksam.

Revisionsgruppens uppdrag

- En kyrkohandboksrevision sker dels i ett samspel mellan tradition och förnyelse, dels i ett samspel mellan uttryck för kyrkans trosidentitet och relevansen – anknytningspunkterna med människors vardagstillvaro. En kyrkohandbok håller samman gudstjänstfirandet i Svenska kyrkan.
- Revisionsgruppens förslag till kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I utgår, enligt uppdrag, från kyrkohandboken från 1986. En kyrkohandboks direkta kontinuitet med den gällande kyrkohandboken är naturlig och inte något nytt eftersom det handlar om kontinuitet med det levande gudstjänstfirandet i församlingarna.
- Mycket av innehållet i kyrkohandboken 1986 finns med i revisionsgruppens förslag, antingen med exakt samma ordalydelse och samma musiksats eller bearbetat utifrån uppdrag från kyrkostyrelsen. Samtidigt har bearbetning skett av 1986 års kyrkohandbok i dess helhet.

Revisionsgruppens uppdrag

- I revisionsgruppens förslag till kyrkohandbok finns också nytt material, i förhållande till kyrkohandboken 1986. En del av det nya materialet är helt nyskrivet eller nykomponerat till exempel utifrån ett barnperspektiv, kyrkomötets uppdrag om kompletterande musik och kyrkostyrelsens uppdrag om inkluderande språk. Annat har funnits längre eller kortare tid i gudstjänstfirandet och vissa av de för kyrkohandboken nya texterna eller musiksatserna används även i gudstjänstfirande i en ekumenisk kontext i den världsvida kyrkan.
- Revisionsgruppen konstaterar att i en folkkyrka, när en kyrkohandbok ska revideras, är det församlingarnas gudstjänstfirande som är i fokus. Detta är också revisionsgruppens uppdrag. Det innebär bland annat att en kyrkohandbok ska fungera i olika gudstjänstkontexter med olika förutsättningar och resurser. Kyrkohandboken ska hålla hög kvalitet – för sitt gudstjänstsyfte.